O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI

Иқтисодий–ҳуқуқий газета

НОРМА МАСЛАҲАТЧИ

N 9 (242) • 2010 йил 1 март

СОЛИҚЛАР
БУХГАЛТЕРИЯ
ҲУҚУҚ

2005 йил июлдан чиқа бошлаган

«СБХ» газетаси билан биргаликда тарқатилади.

Қонунчиликдаги янгиликлар

ЯНГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТАМИЗ*

СЕРТИФИКАТ ТАЛАБ ҚИЛИНГ

Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 16 февралдаги 18-сон қарори билан Республика дорихона муассасаларида дори-дармонлар ва тиббий буюмлар сотиш қоидаларига ўзгартишлар киритилди *(«СБХ»нинг шу сонидаги ҳужжатлар пакетида чоп этилмоқда).* Уларга мувофиқ, Ўзбекистон Республикасида рўйхатдан ўтказилмаган дори-дармонлар ва тиббий буюмларни сотиш, шунингдек дорихона муассасалари томонидан юридик ва жисмоний шахслардан мувофиқлик сертификатлари бўлмаган дори-дармонлар ва тиббий буюмларни қабул қилиб олиш ва сотиш; қалбакилаштирилган ва сифатсиз дори воситаларини, шунингдек республикада рўйхатдан ўтказилган дори воситаларининг ғайриқонуний нусхаларини сотиш тақиқланади.

ҲАРБИЙ АКАДЕМИК ЛИЦЕЙ ТЎҒРИСИДА НИЗОМ

Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 17 февралдаги «Ҳарбий академик лицейлар фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» 21-сон қарори билан Ҳарбий академик лицей тўғрисидаги низом; ҳарбий академик лицейларнинг намунавий штат жадвали; ҳарбий академик лицейлар ўқувчиларининг кийим-бош формаси намуналари, уларни кийим-бош, пойабзал ва юмшоқ инвентарь билан таъминлаш нормалари ва улар овқатланишининг суткалик нормаси тасдиқланди.

Шу муносабат билан Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими тўғрисидаги низомга *(Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил 13 майдаги 204-сон қарори билан тасдиқланган)* ва Ўзбекистон Республикасининг ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасаларига ўқувчилар қабул қилиш тартиби ва қоидалари тўғрисидаги низомга *(Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 12 июлдаги 342-сон қарори билан тасдиқланган)* тегишли ўзгартишлар киритилди. Вазирлар Маҳкамасининг 2007 йил 23 октябрдаги «Ҳарбий академик лицейлар фаолиятини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» 223-сон қарори ўз кучини йўқотган деб топилди.

ҲАР БИР ОТ КУЧИ УЧУН ЭКИҲнинг 5 БАРАВАРИ

Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 17 февралдаги 22-сон қарори билан мамлакат ҳукуматининг баъзи қарорларига ўзгартишлар киритилди.

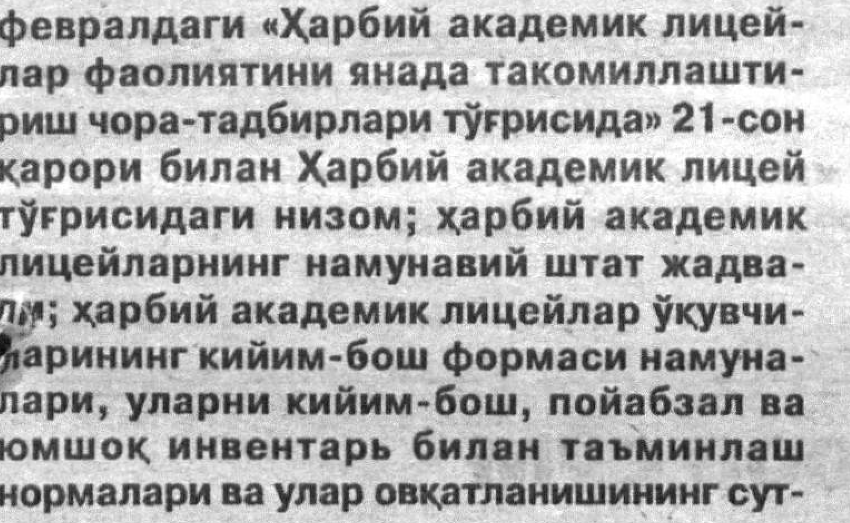

Чунончи, Давлат божи ставкаларининг *(Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 3 ноябрдаги 533-сон қарори билан рўйхатдан ўтказилган)* 4-банди «к[1]» кичик бандининг биринчи хатбоши янги таҳрирда баён қилинган. Энди юридик шахслар – Ўзбекистон Республикасининг резидентлари, Ўзбекистон Республикасида фаолиятни доимий муассаса орқали амалга оширадиган Ўзбекистон Республикаси норезидентлари, хорижий юридик шахсларнинг ваколатхоналари ва филиаллари ҳамда жисмоний шахслар томонидан ўз эҳтиёжлари учун олиб келинган, уларни импорт қилиш (олиб келиш) санасидан бир йилдан кам муддат ўтган янги енгил автотранспорт воситаларидан фойдаланиш ва (ёки) уларни тасарруф этиш ҳуқуқига ишончномаларни, олди-сотди, айирбошлаш, ҳадя этиш, рента, ижарага бериш, текин фойдаланиш, гаров, лизинг шартномаларини тасдиқлаганлик учун бож ҳам ҳар бир от кучи учун энг кам ойлик иш ҳақининг 5 баравари миқдорида ундирилади.

Вазирлар Маҳкамасининг 2004 йил 7 июндаги «Бюджетдан ташқари Мактаб таълими жамғармасини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида» 263-сон қарорига киритилган ўзгартишларга мувофиқ, Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 3 сентябрдаги 414-сон қарори 4-бандида назарда тутилган солиқ имтиёзлари 2015 йил 1 январга қадар узайтирилди, шунингдек умумтаълим мактабларининг бюджетдан ташқари даромадлари бюджетдан ташқари Пенсия ва Республика йўл жамғармаларига ҳамда бюджетдан ташқари Мактаб таълими жамғармасига мажбурий тўловлардан озод этилган.

Вояга етмаган болалари бўлган оилаларга нафақа тайинлаш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низом (Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 10 декабрдаги 437-сон қарори билан тасдиқланган), Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 24 августдаги «Юридик шахс бўлмасдан тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланувчи жисмоний шахслар ва деҳқон хўжаликлари аъзоларини давлат томонидан ижтимоий суғурталаш тўғрисида» 351-сон қарори, Маҳсулот (ишлар, хизматлар-)ни ишлаб чиқариш ва сотиш харажатлари таркиби ҳамда молиявий натижаларни шакллантириш тартиби тўғрисидаги низом (Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 5 февралдаги 54-сон қарори билан тасдиқланган) замонавий қонун талабларига мувофиқлаштирилди.

Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 4 майдаги 213-сон қарорининг 1-банди ўз кучини йўқотган деб топилди, унга мувофиқ «ЎзДЭУ авто» АЖнинг ички бозорда сотиладиган автомобилларига акциз солиғи ставкаси 25%ни ташкил этган. Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 30 июлдаги «Ўзбекистон Республикасида ишлаб чиқариладиган авиация керосинига акциз солиғи жорий этиш тўғрисида» 271-сон қарори ўз кучини йўқотган деб эътироф этилди.

ТОК УЧУН МАСЪУЛИЯТЛИ

Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 17 февралдаги «Электр энергетикаси тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида» 23-сон қарори билан «Ўзбекэнерго» ДАК электр энергетикаси соҳасидаги махсус ваколатли орган, «Ўздавэнергоназорат» давлат инспекцияси эса электр энергетикаси соҳасидаги давлат назорати органи этиб белгиланди.

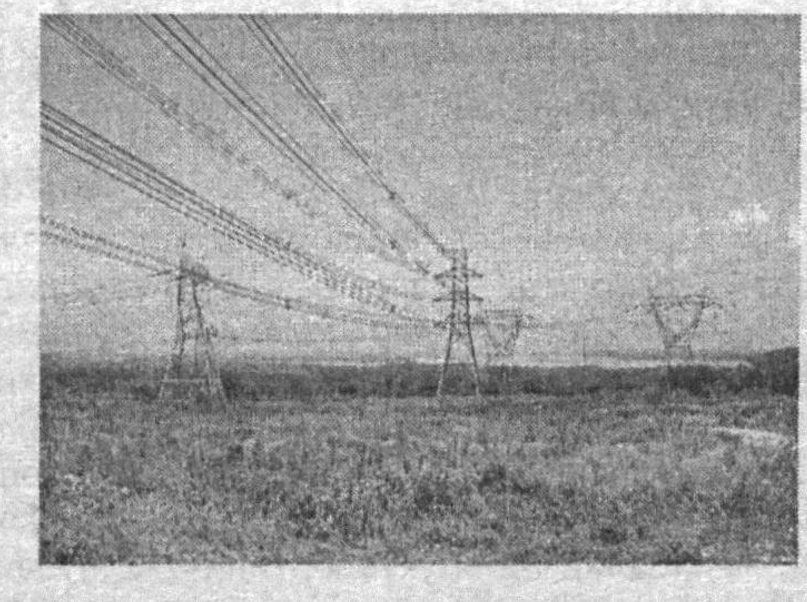

Ҳужжат билан белгиланишича, «Ўзбекэнерго» ДАК ҳамда «Ўздавэнергоназорат» давлат инспекцияси раҳбарлари «Электр энергетикаси тўғрисида»ги Қонунга (2009 йил 30 сентябрдаги ЎРҚ-225-сон) мувофиқ ваколатли органларга юкланган вазифалар ва функциялар самарали бажарилиши учун шахсан жавоб берадилар.

Ҳужжат билан ҳукуматнинг баъзи қарорларига «Электр энергетикаси тўғрисида»ги қонунга мувофиқлаштирувчи ўзгартиш ва қўшимчалар ҳам киритилди.

ҲУЖЖАТЛАР МУВОФИҚЛАШТИРИЛДИ

Молия вазирининг буйруғи *(АВ томонидан 2010 йил 8 февралда 1927-1-сон билан рўйхатдан ўтказилган)* билан Болаликдан ногиронларга нафақаларни тўлаш бўйича харажатларни молиялаштириш тартиби тўғрисидаги низомга *(рўйхат рақами 1927, 2009 йил 27 март)* ҳужжатни Президентнинг «Фуқароларнинг пенсия таъминоти тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонига *(2009 йил 30 декабрдаги ПФ-4161-сон)* мувофиқлаштирувчи ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди.

2010 йил 18 февралдан кучга кирди.

БИРЛАШТИРИЛГАН ИМТИЁЗЛАР

Молия вазирлиги, Иқтисодиёт вазирлиги, Давлат солиқ қўмитаси, Давлат божхона қўмитасининг қарори *(АВ томонидан 2010 йил 15 февралда 1688-2-сон билан рўйхатдан ўтказилган)* билан «Ишлаб чиқаришни модернизациялаш, техник ва технологик қайта жиҳозлашни амалга оширувчи хўжалик субъектлари томонидан имтиёзларни қўллаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарорга ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди *(«Норма маслаҳатчи»нинг 2010 йил 22 февралдаги 8 (241)-сонида чоп этилган).* Уларга кўра хўжалик юритувчи субъектлар томонидан имтиёзлар энди ишлаб чиқаришни янги қурилиш шаклида кенгайтириш, ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун фойдаланиладиган бинолар ва иншоотларни реконструкция қилишда ҳам қўлланилади.

2010 йил 25 февралдан кучга кирди.

БАЛИҚ ОВЛАШ КОРХОНАЛАРИ УЧУН ИЖАРА ҲАҚИ ЎЗГАРДИ

Молия вазирлиги, Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг қарори *(АВ томонидан 2010 йил 15 февралда 1292-1-сон билан рўйхатдан ўтказилган)* билан Балиқ овлаш корхоналарида табиий сув ҳавзаларидан фойдаланганлик учун

ижара ҳақини ҳисоблаш ва уни ундириш тартиби тўғрисидаги низомга *(рўйхат рақами 1292, 2003 йил 20 декабрь)* **ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди.**

2010 йил 25 февралдан кучга кирди.

БОЖХОНАГА АСЛ НУСХА БЕРИЛАДИ

Давлат божхона қўмитасининг қарори *(АВ томонидан 2010 йил 17 февралда 834-20-сон билан рўйхатдан ўтказилган)* билан Божхона юк декларациясини тўлдириш тартиби тўғрисидаги йўриқномага *(рўйхат рақами 834, 1999 йил 3 ноябрь)* **ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди** *(«СБХ»нинг шу сонидаги ҳужжатлар пакетида чоп этилмоқда).* Энди декларант божхона расмийлаштируви учун зарур бўлган БЮД ва ҳужжатлар билан бирга **тақдим этилаётган ҳужжатлар рўйхатини** икки нусхада тақдим этади, рўйхат декларантнинг имзоси ва муҳри билан тасдиқланган бўлиши керак. Рўйхатнинг иккала нусхасига унда кўрсатиб ўтилган ҳужжатларнинг асл нусхалари ва (ёки) нусхалари илова қилинади. Божхона органига қуйидаги ҳужжатларнинг фақат асл нусхалари тақдим қилинади: маданий бойликларни олиб чиқиш ҳуқуқига сертификат; импорт қилинаётган товарларнинг келиб чиқиш сертификати; ўз эҳтиёжлари учун импорт қилинадиган маҳсулот сертификатлари; Тасдиқланган Маҳаллийлаштириш дастури лойиҳалари амалга оширилаётган корхоналар томонидан солиқ ва божхона имтиёзларини қўллаш тартиби тўғрисида низомга *(МВ, ДСҚ ва ДБҚнинг АВ томонидан 2008 йил 19 сентябрда 1857-сон билан рўйхатдан ўтказилган қарори билан тасдиқланган)* мувофиқ берилган Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирлигининг хулосалари. Ҳужжат билан бошқа ўзгартиш ва қўшимчалар киритилган.

2010 йил 27 февралдан кучга кирди.

ҚИММАТЛИ ҚОҒОЗЛАР ТУШУНЧАЛАРИ

Давлат мулки қўмитаси ҳузуридаги Қимматли қоғозлар бозорини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш маркази бош директорининг буйруғи *(АВ томонидан 2010 йил 19 февралда 1127-4-сон билан рўйхатдан ўтказилган)*

2-бетда

*Мазкур ва бошқа ҳужжатларнинг тўлиқ матни билан www.norma.uz сайтидаги эркин кириладиган «Қонунчиликдаги янгиликлар» рукнида танишиб чиқишингиз мумкин.

УШБУ СОНДА

1-2-бетлар Қонун ҳужжатларига қисқа шарҳ
2-бет Маслаҳатни юрист беради
4-бет Иқтисодий ҳуқуқбузарлик ҳақида
6-бет Меҳнат стажи ва пенсия

$1 = 1537,35 сўм € 1 = 2252,22 сўм £1 = 2506,03 сўм ¥10 = 167,85 сўм

ЯНГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТАМИЗ

1-бетда

билан Қимматли қоғозлар бозорининг иштирокчилари томонидан ахборотларни очиш тўғрисидаги низомга *(рўйхат рақами 1127, 2002 йил 18 апрель)* **ўзгартиришлар киритилди.** «Ахборотларни очиш» деганда энди қимматли қоғозлар бозоридаги ахборотнинг манфаатдор шахслар томонидан ушбу ахборотни олиш мақсадидан қатъи назар , унинг топилиши ва

олинишини кафолатлайдиган шаклларда эркин олинишини таъминлаш тушунилади. Қимматли қоғозлар савдоларининг ташкилотчиси деганда эса фонд биржаси (фонд бўлимини ташкил этган бошқа биржа) ёки лицензия асосида фаолият юритиб, қимматли қоғозларнинг биржадан ташқари савдосини ташкил этишни амалга оширувчи қимматли қоғозлар бозорининг профессионал иштирокчиси тушунилади. Ҳужжат билан бошқа ўзгартишлар ҳам киритилди.

2010 йил 1 мартдан кучга кирди.

МАХФИЙ АХБОРОТ МУҲОФАЗАДА

Давлат мулки қўмитаси ҳузуридаги Қимматли қоғозлар бозорини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш маркази бош директорининг буйруғи ***(АВ томонидан 2010 йил 19 февралда 2079-сон билан рўйхатдан ўтказилган)*** **билан Қимматли қоғозлар бозорининг профессионал иштирокчилари томонидан махфий ахборотни муҳофаза этишни ташкил этиш тўғрисидаги низом тасдиқланди** *(«СБХ»нинг шу сонидаги ҳужжатлар пакетида чоп этилмоқда).* Ҳужжатда махфий ахборотни ҳисобга олиш, сақлаш ва муҳофаза этишни ташкил этиш, ходимларга ундан фойдаланишга рухсат этиш, уни муҳофаза этишни таъминлаш устидан назорат ва бошқа масалалар тартибга солинган. Чунончи, махфий ахборотни муҳофаза этишни ташкил этиш профессионал иштирокчининг ахборот хавфсизлиги тўғрисидаги йўриқномани ишлаб чиқиш ва унга риоя этиш, техник воситалар ва дастурий маҳсулотлардан фойдаланиш ва қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа чораларни кўриш йўли билан амалга оширилади.

2010 йил 1 мартдан кучга кирди.

Меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларнинг қисқача шарҳлари 2010 йил 6 февралдан 19 февралгача бўлган давр учун «Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами»нинг 6-7-сони асосида тайёрланди.

ЎҚИШ ҲАМ ИШ

? ***Менинг қизим мактабни тугаллагач, институтга ўқишга кирди. Бакалавриатни битириб, ҳозир магистратурада ўқияпти. Олий ўқув юртида ўқиш йиллари меҳнат стажига кирадими. Бинобарин, қизимга институтда меҳнат дафтарчаси очишлари ва унга бакалавриат ҳамда магистратурада ўқиган йиллари тўғрисида дастлабки ёзувни киритишлари керакми?***

Р.Абдурасулов.
Тошкент шаҳри.

? ***Ўғлим коллеждан кейин икки йил корхонамизда ишлади, бу ерда унга меҳнат дафтарчаси очилди. Ўтган ёзда фирманинг йўлланмаси билан институтга ўқишга кирди, фирма ўқиш ҳақини тўлаяпти. Унинг меҳнат дафтарчаси корхонанинг кадрлар бўлимида турибди. Унда олий ўқув юртида ўқиш йилларини қандай ёзувлар билан акс эттириш керак? Уларни ким киритиши керак: фирмами ёки институт?***

Н.Асафова.
Чирчиқ шаҳри.

– Олий ва ўрта махсус ўқув юртларида кундузги ўқиш ҳақиқатан ҳам меҳнат стажига киради *(1993 йил 3 сентябрдаги «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги 938-XII-сон Қонун 37-моддаси биринчи қисмининг «е» банди)* ва, тегишинча, ушбу стаж тўғрисидаги маълумотлар юритиш тартиби Меҳнат дафтарчаларини юритиш тартиби тўғрисида йўриқнома *(МВ ва ИТВ томонидан тасдиқланган, АВ томонидан 1998 йил 29 январда 402-сон билан рўйхатдан ўтказилган, бундан кейин – Йўриқнома)* билан белгиланадиган меҳнат дафтарчасига киритилиши керак.

1. Йўриқноманинг 1.3-бандига кўра ҳар бир корхона ўз эҳтиёжларидан келиб чиқиб, лекин штат жадвалида назарда тутилган ходимлар сонидан ошмаган ҳолда, меҳнат дафтарчалари сотиб олади. Талабалар олий ўқув юртининг штатдаги ходимлари ҳисобланмаслиги сабабли таълим муассасалари улар учун меҳнат дафтарчаларини сотиб олишлари ва очишлари мумкин эмас. Шу боис меҳнат дафтарчалари биринчи иш жойида юритилади. Бу, албатта, институтда ўқиш йиллари меҳнат стажига киритилмайди дегани эмас. Меҳнат муносабатлари расмийлаштирилиши биланоқ иш берувчи тегишли ҳужжатларнинг санаси, сон рақами ва номига ҳавола қилинган тарзда алоҳида сатр қилиб олий ва ўрта махсус ўқув юртларида бўлган даврлари тўғрисида ёзувлар киритиши шарт *(Йўриқноманинг 2.17-банди).* Ўқув даври тўғрисидаги ёзув меҳнат дафтарчасига ходимнинг мазкур иш берувчидаги иши тўғрисидаги маълумотлардан олдин киритилади.

2. Агар шахс институтга кундузги ўқиш шаклида кирган бўлса, шуни назарда тутиш лозимки, Олий таълим тўғрисидаги низомнинг *(олий ва ўрта махсус таълим вазирининг АВ томонидан 2003 йил 22 февралда 1222-сон билан рўйхатдан ўтказилган буйруғи билан тасдиқланган)* 50-бандига кўра таълимнинг кундузги шаклида ўқиётган талабаларга меҳнат шартномаси бўйича фақат ўқишдан бўш вақтда – куннинг иккинчи ярмида ишлашга рухсат берилади. Бундай ҳолда иш берувчи ва талаба ходим учун меҳнат муносабатларининг энг қулай варианти ўриндошлик ҳисобланади. Умумий қоидага кўра меҳнат дафтарчаси асосий иш жойида сақланади. Олий ўқув юртида ўқиш иш деб ҳисобланмайди, бироқ талаба учун ўқиш унинг асосий фаолиятидир, тегишинча, ўз меҳнат дафтарчасини у сақлаш учун олий ўқув юртига топшириши керак[1].

Йўриқноманинг 2.14-бандига кўра меҳнат дафтарчаси бор бўлган талабаларга ўқув юртлари томонидан олий ва ўрта махсус юртларининг кундузги бўлимларида ўқиган вақтлари тўғрисида ёзув киритилади. Бундай ёзувларга асос бўлиб ўқишга қабул қилинганлик ёки талабалар, ўқувчилар сафидан чиқариш тўғрисида ўқув юртларининг чиқарган буйруқлари ҳисобланади. Амалиётда талабалар олий ўқув юрти ходимларига меҳнат дафтарчасига ўқиш тўғрисида ёзув киритиш илтимоси билан мурожаат қиладиган ҳоллар жуда кам учрайди. Бироқ амалиётнинг йўқлиги мурожаат қилиш ҳуқуқининг мавжуд эмаслигини англатмайди.

Агар ходим ўқишнинг сиртқи шаклига кирган бўлса, унинг учун асосий иш жойи бўлиб корхонадаги иш ҳисобланади, унда, тегишинча, меҳнат дафтарчаси қолади. Бироқ, Қонуннинг юқорида кўрсатилган «е» бандига кўра, меҳнат стажига фақат **кундузги ўқиш** йиллари киради. Бинобарин, сиртқи ўқиш меҳнат дафтарчасига қайд этилмайди ва бу давр тўғрисида меҳнат дафтарчасига ёзув киритилмайди.

P.S. Ҳали олий ўқув юртини тугалламаган талаба ишга қабул қилинаётганида меҳнат дафтарчасининг титул варағига «Тугалланмаган олий» ёзуви киритилиши керак (Йўриқноманинг 2.9-банди). Диплом олинганидан кейин олий таълим тўғрисидаги маълумотларни таълим тўғрисидаги аввалги ёзувдан кейин вергул қўйиб, киритиш керак.

Мария ТУХТАРОВА,
«Norma» МЧЖ юристи.

[1] *Қонун ҳужжатларида ушбу масала аниқ тартибга солинмаган, бироқ Йўриқноманинг 1.6-банди меъёри маъносидан келиб чиқилса, унга кўра ўриндошлик бўйича ишлаётганларнинг меҳнат дафтарчаси асосий иш жойида сақланади, ўриндош талабаларнинг меҳнат дафтарчаси олий ўқув юртида сақланиши керак.*

УЛГУРЖИ САВДО УЧУН НАҚД 45 216 000 СЎМ

Бизнинг акциядорлик жамиятимиз улгуржи савдо билан шуғулланишга киришяпти. 2009 йил 15 декабрь ҳолати бўйича биз устав фондимизни 600 млн сўмдан зиёд миқдорда акциядорларнинг акциялари ҳисобига шакллантирдик ва қайта рўйхатдан ўтдик. Улгуржи савдо фаолиятини лицензиялаш тўғрисида низомда айтилишича, у билан шуғулланиш учун энг кам ойлик иш ҳақининг камида 3 500 баравари миқдорида, улардан ЭКИҲнинг камида 1 200 баравари миқдорида пул маблағлари билан устав фондини шакллантириш лозим.

Очиқ акциядорлик жамиятининг муассислари улгуржи савдо фаолиятини юритиш учун устав фондини кўрсатилган миқдорларда шакллантиришлари ва белгиланган тартибда қайтадан рўйхатдан ўтказишлари шартми?

ОАЖ иқтисодчиси.

– Улгуржи савдо фаолиятини лицензиялаш тўғрисида низом *(Вазирлар Маҳкамасининг 2005 йил 5 ноябрдаги 242-сон қарори билан тасдиқланган)* 9-бандининг учинчи хатбошисига кўра, улгуржи савдо билан шуғулланиш учун лицензия талабларидан бири бўлиб ЭКИҲнинг камида 3 500 бараварига тенг миқдорида, шулардан камида 1 200 баравари пул маблағлари билан, шакллантирилган устав фондининг мавжудлиги ҳисобланади.

Агар сиз ўз акцияларингизни 600 млн сўмдан ортиқ суммага, уларнинг бир қисмини ЭКИҲнинг камида 1 200 бараварига эквивалентда пул маблағлари билан реализация қилган бўлсангиз ҳамда буни ўз ҳисоб-китоб рақамингиздан кўчирма билан тасдиқлай олсангиз, улгуржи савдо билан шуғулланиш учун устав фондингизни яна ЭКИҲнинг 3 500 бараварига кўпайтиришингиз ва уставни қайтадан рўйхатдан ўтказишингиз керак эмас.

Агар акцияларингиз тўлалигича мол-мулк ҳисобига реализация қилинган бўлса, ўз устав фондингизни пул маблағлари билан ЭКИҲнинг 1 200 бараварига кўпайтиришингиз ва қайтадан рўйхатдан ўтказишингиз лозим бўлади.

Артём АДЕЕВ,
«Norma» МЧЖ эксперт-юристи.

ХОРИЖИЙ ВАЛЮТАЛАРНИНГ СЎМГА НИСБАТАН ҚИЙМАТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2010 йил 23 февралдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек божхона ва бошқа мажбурий тўловлар учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қийматини белгилади:)*

1 Австралия доллари	1386,23	1 Малайзия ринггити	452,96
1 Англия фунт стерлинги	2506,03	1 Польша злотийси	529,21
1 Дания кронаси	281,99	1 СДР	2343,91
1 БАА дирҳами	418,70	1 Туркия лираси	1019,33
1 АҚШ доллари	1537,35	1 Швейцария франки	1431,42
1 Миср фунти	279,98	1 ЕВРО	2252,22
1 Исландия кронаси	12,04	10 Жанубий Корея вони	13,38
1 Канада доллари	1481,78	10 Япония иенаси	167,85
1 Хитой юани	225,17	1 Россия рубли	50,99
		1 Украина гривнаси	192,18

**) Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.*

МДҲ ВА БОЛТИҚБЎЙИ МАМЛАКАТЛАРИ ВАЛЮТАЛАРИНИНГ АҚШ ДОЛЛАРИ, ЕВРО ВА РОССИЯ РУБЛИГА НИСБАТАН КУРСЛАРИ

Мамлакат	Сана	АҚШ доллари		Евро		Россия рубли	
		бирлиги	курси	бирлиги	курси	бирлиги	курси
Озарбайжон	23.02.2010	1	0,8033	1	1,0946	1	0,0268
Арманистон	25.02.2010	1	384,37	1	518,75	1	12,80
Беларусь	26.02.2010	1	2930,00	1	3952,28	1	97,50
Грузия	26.02.2010	1	1,7373	1	2,3452	1	5,781
Қозоғистон	26.02.2010	1	147,33	1	198,72	1	4,90
Қирғизистон	26.02.2010	1	44,6056	1	60,4132	1	1,4845
Латвия	26.02.2010	1	0,522	1	0,702804	1	0,0173
Литва	26.02.2010	1	2,5613	1	3,4528	10	8,5222
Молдова	25.02.2010	1	12,7996	1	17,3504	1	0,4264
Тожикистон	26.02.2010	1	4,3671	1	5,8205	10	1,4639
Ўзбекистон	23.02.2010	1	1537,35	1	2252,22	1	50,99
Украина	25.02.2010	100	799,00	100	1082,4053	10	2,6606
Эстония	25.02.2010	1	11,5982	1	15,6466	1	0,386051

Манба: www.prime-tass.ru

УШБУ СОНДА:

• **ҚОНУНЧИЛИКДАГИ ЯНГИЛИКЛАР**
– Янги ҳужжатларни тақдим этамиз *1-бет*
ЮРИДИК МАСЛАҲАТЛАР
– Ўқиш ҳам иш
– Улгуржи савдо учун нақд 45 216 000 сўм
– Валюталар курси *2-бет*
• **НУҚТАИ НАЗАР**
– Улуш қисман қарашли бўлмайди *3-бет*
• **ДОЛЗАРБ МАВЗУ**
– Иқтисодий ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиб *4-бет*
• **ИЖТИМОИЙ ТАЪМИНОТ**
– Стаж тўғрисида аввалдан ўйлаш керак *5-бет*
• **top** *6-8-бетлар*

Қонун чиқарувчи эътиборига

УЛУШ ҚИСМАН ҚАРАШЛИ БЎЛМАЙДИ

Мен мағзини чақмоқчи бўлган саволга бериладиган объектив жавоб, фикримча, кўпгина хўжалик юритувчи субъектлар учун долзарбдир. Унинг моҳияти қуйидагидан иборат.

«Баҳолаш фаолияти тўғрисида»ги Қонуннинг *(1999 йил 19 августдаги 811-I-сон, бундан кейин – Қонун)* 11-моддасида ёзилишича: «Баҳолашни ўтказиш ***давлатга тўла ёки қисман қарашли*** баҳолаш объектлари битим тузишга жалб этилган тақдирда, шу жумладан:

баҳолаш объектларини давлат тасарруфидан чиқариш, хусусийлаштириш, ишончли бошқарувга топшириш ёки ижарага бериш мақсадида уларнинг қиймати аниқланаётганда;

баҳолаш объектларидан гаров нарсаси сифатида фойдаланилаётганда;

баҳолаш объектлари сотилаётганда ёки ўзга шахсга бошқача тарзда ўтказилаётганда;

баҳолаш объектлари билан боғлиқ қарз мажбуриятларидан бошқанинг фойдасига воз кечилаётганда;

баҳолаш объектлари юридик шахсларнинг устав фондларига улуш тариқасида берилаётганда мажбурийдир».

Адвокатлик хизматларини кўрсатарканман, мен давлат назорат қилувчи ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ушбу моддага амал қилиб, устав фондида давлат улуши бўлган корхоналар мол-мулкини давлатга қисман қарашли бўлган, демак, мажбурий баҳолаш ўтказишни ва уни учинчи шахсларга бераётганда бозор қийматини белгилашни талаб қиладиган мол-мулк деб эътироф этадиган вазиятга кўп бора тўқнаш келганман. Бунинг оқибатида ҳуқуқни қўллаш амалиёти ҳам ана шу йўлдан борди.

Ҳақиқатан ҳам шундайми? Ёхуд Қонуннинг 11-моддаси ҳар ҳолда аввало ушбу «қисман қарашлилик»нинг ҳуқуқий мақомини белгилаган ҳолда бироз бошқача қўлланиши керакми?

Мулк ҳуқуқи – исталган ривожланган давлат фуқаролик қонунчилигининг ажралмас қисми. Ҳар қандай жамиятда у марказий ҳуқуқий институт сифатида майдонга чиқади, иқтисодий категория сифатида мулк муносабатларини юридик жиҳатдан мустаҳкамлайди ва тартибга солади. Ривожланиш тарихининг кўрсатишича, давлат мулкчиликнинг турли шаклларига йўл қўядиган, рағбатлантирадиган ва ҳимоя қилинишини кафолатлайдиган иқтисодий модель энг самаралидир.

Ривожланишнинг бозор йўлини танлаб, мамлакатимиз Конституцияда Ўзбекистон иқтисодиётининг негизини тенг ҳуқуқли ва давлат томонидан баб-баравар муҳофаза этиладиган хилма-хил шакллардаги мулк ташкил этишини белгилади. Мулкдорнинг ўзига қарашли бўлган мулкка ўз хоҳишича эгалик қилиш, ундан фойдаланиш ва уни тасарруф этиш ҳуқуқи мустаҳкамланди *(Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 53, 54-моддалари)*.

Конституция қоидаларини ривожлантириб, Фуқаролик кодекси *(ФК)*нинг 167-моддаси билан мулкнинг икки шакли белгиланди ва мустаҳкамланди – хусусий мулк *(207-модда)* ва оммавий мулк – давлат мулки, у республика мулки ва муниципал мулкдан иборат *(213-модда)*.

Қонунда мулк вужудга келишининг асос ва манбалари қуйидагича белгиланган:

хусусий мулк учун – меҳнат фаолияти; мол-мулкдан фойдаланиш соҳасидаги тадбиркорлик ва бошқа хўжалик фаолияти, шу жумладан мол-мулкни яратиш, кўпайтириш, битимлар асосида қўлга киритиш; давлат мол-мулкини хусусийлаштириш; мерос қилиб олиш; эгалик қилиш ҳуқуқини вужудга келтирувчи муддат ва бошқа асослар *(ФКнинг 182-моддаси)*;

оммавий мулк учун – одатда солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар, қонунда назарда тутилган бошқа асослар бўйича *(ФКнинг 214, 215-моддалари)*, шу жумладан давлат унитар корхоналарининг тезкор бошқарувига ёки тижорат ташкилотларининг устав фондларига ҳиссалар сифатида берилган мол-мулкдан тижорат мақсадида фойдаланишдан олинган бошқа тушумлар.

Муҳокама қилинаётган мавзудан келиб чиқиб, давлат томонидан (фуқаролик ҳуқуқий муносабатлари субъекти сифатида) ўзига қарашли бўлган мол-мулкдан, уни устав фондига улуш сифатида хўжалик юритувчи субъектга бериш йўли билан, тижорат мақсадида фойдаланилиши вариантини кўриб чиқамиз.

Таъсис этиш далили натижасида хўжалик жамияти ва унинг муассисларида, акциялар, улушлар билан битимлар тузилганида эса – унда ва харидорда муайян ҳуқуқий оқибатлар – ҳуқуқ ва мажбуриятлар вужудга келади. Бизни қуйидагилар қизиқтиради:

фуқаролик муомаласининг ҳар қандай иштирокчиси сифатида давлат ҳам ўз мол-мулкини хўжалик жамиятининг устав фондига АЖнинг олинган акцияларига ҳақ тўлаш ёки МЧЖ (ҚМЖ) улуши ҳисобига қўйганда оладиган ҳуқуқлар;

ким мулкдор ҳисобланади ва хўжалик жамиятининг устав фондига берилган мол-мулк ва хўжалик фаолияти жараёнида олинган кўпайтирилган мол-мулкка нисбатан унинг ҳуқуқлари қандай.

Жамият унга берилган мол-мулкка нисбатан қандай ҳуқуқларга эгалигини кўриб чиқамиз. ФКнинг 58-моддасига кўра, муассислар (иштирокчилар) қўшган ҳиссалар ёки улар сотиб олган акциялар ҳисобига вужудга келтирилган, шунингдек хўжалик ширкати ёки жамияти ўз фаолияти жараёнида ишлаб чиқарган ва сотиб олган мол-мулк мулк ҳуқуқи асосида унга тегишлидир.

Умумий қоидага кўра хўжалик жамияти уни ўз хоҳишига кўра реализация қилади. Аввало у ўз мол-мулкига нисбатан қонун ҳужжатларига зид бўлмаган ҳар қандай ҳаракатларни амалга оширишга ҳақлидир. Айни жамият ***унга қарашли бўлган мол-мулкнинг ягона ва бирдан-бир мулкдоридир*** – муассислар жамият юридик шахс сифатида давлат рўйхатидан ўтказилган пайтдан бошлаб устав фондига киритилган мол-мулкка нисбатан мулк ҳуқуқини йўқотадилар. Бунда шуни таъкидлаш лозимки, жамият мулкида унга унинг муассислари (акциядорлари, иштирокчилари) улуш сифатида берган ҳамда харид қилинган, ўз фаолияти жараёнида ишлаб чиқарилган мол-мулк бўлади.

Шундай экан, ***«давлатга қисман қарашли баҳолаш объекти»*** деганда нимани тушуниш керак?

Фуқаролик кодексида «қисман қарашли мулк» тушунчаси мавжуд эмас. Агар мол-мулк бирдан ортиқ шахсга қарашли бўлса, фуқаролик қонунчилиги ***«умумий мулк»*** тушунчасини қўллайди. У, ФКнинг 216-моддасига кўра, улушли ёки биргаликдаги мулк сифатида майдонга чиқади, яъни:

«Икки ёки ундан ортиқ шахснинг эгалигида бўлган мол-мулк уларга умумий мулк ҳуқуқи асосида тегишли бўлади.

Мол-мулк мулкдорлардан ҳар бирининг мулк ҳуқуқидаги улуши аниқлаб қўйилган ***(улушли мулк)*** ёки бундай улушлар аниқлаб қўйилмаган ***(биргаликдаги мулк)*** ҳолда умумий мулк бўлиши мумкин.

Умумий мулк бўлган мол-мулк улушларга бўлинади, қонунда бу мол-мулкнинг биргаликдаги мулкни ташкил этиши назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно.

Умумий биргаликдаги мулк ўз вазифасини ўзгартирмаган ҳолда тақсимланиши мумкин бўлмаган (бўлинмайдиган ашёлар) ёки қонунга кўра тақсимланиши мумкин бўлмаган мол-мулк икки ёки ундан ортиқ шахс мулкига ўтган пайтда вужудга келади.

Тақсимланадиган мол-мулкнинг умумий биргаликдаги мулклиги қонун ҳужжатларида ёки шартномада назарда тутилган ҳолларда вужудга келади».

Шу тариқа, менимча, қонунчилик устав фондида давлат улушига эга бўлган хўжалик жамиятининг мол-мулкини **давлат билан умумий** мулк сифатида эътироф этиш имкониятини назарда тутмайди. Барча акциядорлар, иштирокчиларда (шу жумладан давлатда ҳам) фақат мажбуриятга оид ҳуқуқлар умумий бўлиши мумкин.

Юқорида кўрилганларнинг ҳаммаси **ҳуқуқий омилдир**. Бироқ процессуал ва иқтисодий омиллар ҳам мавжуд.

Процессуал омил. Устав фондида давлат улуши бўлган хўжалик юритувчи субъектларга қўйиладиган, учинчи шахсларга берилаётган мол-мулкни баҳолаш талаби, «Баҳолаш фаолияти тўғрисида»ги Қонун 11-моддасининг ҳуқуқни қўллаш амалиёти гувоҳлик берганидек, акцияларни учинчи шахсларга бераётганда уларни баҳолаш қисмида ***процессуал жиҳатдан мустаҳкамланмаган.***

МИСОЛ. *Устав фондида давлат улушига эга бўлган жамият баҳоланиши лозим бўлган портфелдаги акцияларини сотишга қарор қилди. Улар бизнесда мулк улуши ҳисобланади ва 9-сон МБМС «Бизнес қийматини баҳолаш»га (Давлат мулки қўмитасининг АВ томонидан 2009 йил 28 октябрда 2026-сон билан рўйхатдан ўтказилган қарорига илова) биноан баҳоланиши керак. Баҳолаш таомили баҳоловчига акциялар эмитентининг иқтисодий аҳволи, жорий молия-хўжалик фаолияти ва ривожланиш истиқболлари тўғрисида ахборот ва материалларнинг жуда кенг рўйхатини тақдим этиш мажбуриятини ўз ичига олади, бироқ эмитент уни баҳоловчига ёки акциялар эгаси – жамиятга тақдим этиши даргумон. Бунинг устига, эмитент баҳоловчини ҳужжатларга яқин йўлатмайди ҳам: биринчидан, уларда ахборотнинг сақланиши ва махфий тутилиши масалаларини тартибга соладиган шартномавий ҳуқуқий муносабатлар мавжуд эмас; иккинчидан, уни йиғиш ва тақдим этиш учун ходимларни жалб этиш лозим; ва, ниҳоят, акциядорлар реестрини тақдим этиш учун (9-сон МБМС талаб қилганидек), кам деганда, Қимматли қоғозлар марказий депозитарийсининг уни шакллантириш бўйича хизматларига ҳақ тўлаш талаб қилинади.*

Иқтисодий омил. Бизнес бошқа баҳолаш объектлари билан таққосланганда энг кўп меҳнат харажатларини ва юқори малакали мутахассисларни жалб этишни талаб қилиши боис, бинобарин, акцияларни баҳолаш бўйича хизматлар қиймати анча юқори бўлади, шу боис ҳам уларни учинчи шахсларга беришдан олиш режалаштирилаётган нафларнинг муҳим қисмини ташкил этиши мумкин.

Қимматли қоғозлар марказий депозитарийсининг расмий сайтда босилган ҳисоботидан кўринадики, Ўзбекистонда устав фондида давлат улуши бўлган 800-1 000 атрофида акциядорлик жамияти фаолият кўрсатяпти. Акцияларни баҳолашнинг аниқ тартиби бўлмаган ва салмоқли харажат қилишни талаб қиладиган бир вазиятда ушбу АЖлар қимматли қоғозлар бозорининг фаол иштирокчилари бўладими деган саволга ижобий жавоб бериб бўлмайди.

Шубҳасиз, «Баҳолаш фаолияти тўғрисида»ги Қонун 11-моддасининг шаклланаётган ҳуқуқни қўллаш тамойили жамият томонидан мол-мулк учинчи шахсларга берилаётганида суиистеъмолликларнинг олдини олишга асосланади. Бироқ, ушбу мақсадга эришиш учун бошқа – унчалик серхаражат бўлмаган ва кўпроқ мослашувчан йўллар борлиги эҳтимолдан ҳоли эмас.

Маълумки, барча корхоналар хўжалик фаолиятини амалга оширишда инвестиция фаолияти билан ҳам шуғулланишлари мумкин. Кўпчилик мамлакатларда инвестициялаш ҳуқуқини ижроия органи жамият акциядорлари (иштирокчилари) манфаатларини илгари сурадиган бошқарувнинг юқори органи – директорлар кенгаши, кузатув кенгашининг рухсати билан олади.

Афсуски, Ўзбекистон қонунчилигида хўжалик жамиятлари бошқарув органларининг инвестициялаш масалаларида ваколатлари етарлича аниқ чегараланмаган. «Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида» *(1996 йил 26 апрелдаги 223-I-сон)* ва «Масъулияти чекланган ҳамда қўшимча масъулиятли жамиятлар тўғрисида»ги *(2001 йил 6 декабрдаги 310-II-сон)* қонунларда улар ***шуъба ва қарам корхоналарни барпо этиш*** ҳуқуқида ифодаланган, бу ҳақдаги қарор АЖда кузатув кенгашининг, МЧЖ (ҚМЖ)да эса умумий йиғилишнинг ваколатларига киритилган. Эътибор беринг – айни ***барпо этиш***.

Фикримизча, ушбу қонунларда «инвестициялаш» тушунчасини янада аниқроқ таърифлаб, унга корхоналарни ***барпо этиш ва тугатиш***, бошқа хўжалик жамиятлари ва ширкатларининг капиталларида иштирок этиш (бу эса акциялар, улушлар олди-сотдисини ўз ичига олади), инвестициялашни давом эттириш мақсадида асосий хўжалик фаолиятига кирмайдиган, соҳага оид бўлмаган активларни харид қилиш ва бошқа бандларни ҳам киритишда маъно бор. Инвестициялаш билан боғлиқ барча масалаларни эса фақат умумий йиғилишнинг ёки (бу тезкорлик борасида янада мақбул) кузатув кенгашининг ваколатларига бериш лозим. Давлат улушига эга бўлган жамиятларнинг кузатув кенгашларида албатта давлат вакили ҳозир бўлиши сабабли ҳам бошқа шахсларга бераётганда акциялар (улушлар)ни баҳолаш масалалари, фикримизча, бугунги кунда амалдаги қонунчилик таклиф қилаётганига қараганда самаралироқ ҳал қилинади.

Хулоса қилиб шуни айтишни хоҳлардимки, фундаментал фан вакиллари ва амалиётчи мутахассисларнинг ана шу анча жиддий мавзу бўйича фикрлари, мен уларни баҳам кўришга чақираман, қонун чиқарувчи учун «мулоҳаза юритишга ахборот», хўжалик юритувчи субъектлар учун эса улар фаолиятида фойдали бўлиши мумкин.

Александр ЦОЙ,
«ADVICE OPTIM»
адвокатлик бюроси
адвокати.

Эксперт мулоҳазалари

ИҚТИСОДИЙ ҲУҚУҚБУЗАРЛИКЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИБ

Иқтисодийислоҳотлар даврида одатда корхоналарнинг ҳам ишлаб чиқариш, ҳам молиявий фаолиятида содир этиладиган иқтисодий жиноятларга қарши курашишнинг янада такомиллашган йўллари ва усулларини қўллаш тақозо этилади. Бухгалтерия ҳисоби ва назоратни юритиш, молиялашдаги ҳуқуқбузарликлар республика корхоналарида товар-моддий бойликлар ҳамда пул маблағларини талон-торож қилиш учун қулай шарт-шароитларни яратади.

Корхоналарнинг мулк шакллари ва фаолият турларининг хилма-хиллиги жиноятлар содир этиш ва улар изларини яширишнинг кўплаб усулларини вужудга келтиради. Шу сабабли уларни фош этиш кенг доирали иқтисодий билимлар ва тадқиқотлардан фойдаланишни тақозо этади. Хусусан, суд-иқтисодий экспертизасини қўллаш.

Эксперт амалиётининг кўрсатишича, иқтисодий жиноятларни амалга оширишга имкон яратувчи асосий сабаблар бўлиб муайян мансабдор ёки моддий жавобгар шахсларнинг фаолиятидаги; молиялаш, бухгалтерия ҳисоби ва назоратдаги; тафтиш назоратидаги камчиликлар ҳисобланадики, айни уларни аниқлаш учун суд-иқтисодий экспертизалар тайинланади.

Юқорида айтилган гуруҳларнинг камчиликлари қуйидагиларни бузишда кўзга ташланади:

- маҳсулот ва хизматларни реализация қилиш қоидаларини;
- ишлаб чиқариш таннархи, фойда (даромад); республика ва маҳаллий бюджетларга тўловлар ҳисоб-китобларини;
- иш ҳақи фондини сарфлашни;
- товар-моддий бойликларни қабул қилиш ва топшириш бўйича ҳужжатларни расмийлаштиришни, буларга қуйидагилар киради:

ҳисоботга юклаб жўнатилган маҳсулотни ҳақи тўланган маҳсулот сифатида киритмаслик;

бухгалтерия ҳужжатларига бузиб кўрсатилган маълумотларни киритиш;

реализация қилинган маҳсулот (ишлар, хизматлар) бир қисмини янада кечроқ даврлардаги ҳисоботга киритиш;

молия-хўжалик фаолиятининг бухгалтерия ҳисобини бошқа ташкилотлар ёки таркибий бўлинмалар ҳисобварақлари орқали юритиб, ўз бухгалтерия ҳисобварақларидан ўтказмаслик;

бажарилган қурилиш-монтаж ишларининг ҳажмларини қўшиб ёзиш;

моддий бойликлар ва бошқа воситаларнинг бухгалтерия ҳисобини юритишда четга чиқиш;

шунингдек:

- мол етказиб берувчилар билан ўзаро ҳисоб-китобларни солиштиришда расмиятчиликда;
- муқобил текширувлар йўқлигида;
- жавобгар шахслардан товар-моддий бойликлар ҳисоботини текширмасдан қабул қилишда;
- корхонанинг молиявий ҳолати, инвентарлаш материаллари таҳлилининг йўқлигида;
- солиқлар бўйича солиқ солинадиган базани ҳисоблаб чиқаришнинг, ҳисобот тузишда бошқа иқтисодий кўрсаткичларнинг тўғрилиги текширилмаганда;
- текширишлар ёки тафтишлар ўтказилганда ва натижалар чиқарилганда барча зарур усулларни билмасликда ёхуд атайлаб қўлламасликда.

Эксперт амалиётининг кўрсатишича, иқтисодиёт соҳасидаги жиноятларга кўпинча назорат қилишнинг асосий усулларидан бири бўлган инвентарлашни ўтказишдаги камчиликлар ҳамроҳ бўлади. Инвентарлаш сифатсиз бўлишининг асосий сабабларидан бири шундаки, инвентарлаш комиссияларининг аъзолари кўпинча моддий-техник бойликлар қолдиқлари мавжудлигини шахсан текширмайдилар (уларни қайта санамайдилар, тарозида тортиб кўрмайдилар), балки маълумотларни моддий жавобгар ва мансабдор шахсларнинг сўзларига асосланиб қайд этадилар ёки инвентаризация рўйхатларини умуман текширмасдан туриб имзолайдилар. Аёнки, бу ҳол ТМБлар миқдорини ёки уларнинг нархини ошириш ва шу тарзда юзага келган камомадни яшириш имкониятини яратади.

Чунончи, «М» фирмасининг аудитори АЖни аудит қилаётиб, савдо бўлимининг омборида 465 минг сўмликдан ортиқ миқдорда товар камомадини аниқлади. Бунда инвентаризация рўйхати бўйича нархлардаги фарқ туфайли ҳосил бўлган нотўғри таксалаш ва ҳисоб-китоб ҳисобга қабул қилинган. Инвентарлаш пайтида 19-сон Бухгалтерия ҳисоби миллий стандарти (БҲМС) «Инвентарлашни ташкил этиш ва ўтказиш»нинг *(МВ томонидан тасдиқланган, АВ томонидан 1999 йил 2 ноябрда 833-сон билан рўйхатдан ўтказилган)* айрим талабларига риоя қилинмаган.

Экспертларнинг кўпинча даромадларни солиқ солишдан яширишга олиб келувчи, солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилганлигидан гувоҳлик берадиган ҳужжатли текширишлар (тафтишлар) материалларини ўрганиш ва таҳлил қилишларига тўғри келади. Бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботини тартибга солувчи амалдаги қонунлар ва меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни аниқ-пухта ижро этмаслик, шунингдек солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатларини етарлича билмаслик натижасида содир этиладиган, атайлаб қилинмайдиган хатолар билан бир қаторда солиқ ажратмаларини «камайтириш»нинг энг оддийсидан тортиб пухта ўйланган ва мураккабларига қадар хилма-хил усуллардан фойдаланилади.

Солиқ тўлашдан бўйин товлашга олиб келадиган энг характерли ҳуқуқбузарликлар:

бухгалтерия ҳужжатларига бузиб кўрсатилган маълумотларни киритиш, тушумнинг бир қисмини лозим бўлмаган бухгалтерия ҳисобварақларига ўтказиш, нобуд бўлиш меъёрларини кўпайтириш йўли билан ҳисобга олинмаган ортиқча маҳсулотларни ҳосил қилиш, ишлаб чиқаришда фойдаланилмайдиган моддий ресурсларни ҳисобдан чиқариш ва бошқалар;

асосий фаолият турини имтиёзли фаолият кўринишида юритиш, штатга ишламайдиган ногиронларни киритиш ва бошқалар;

молия-хўжалик операцияларини бухгалтерия ҳисобида акс эттирмаслик, қалбаки бирламчи бухгалтерия ҳужжатларидан фойдаланиш, тузатишлар, операциялар содир этилганидан кейин бухгалтерия ҳужжатларини йўқ қилиш ва бошқалар;

сунъий дебиторлик қарзини яратиш, товарларни олдиндан ҳақини олмасдан бериш ва ҳоказо.

«Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида»ги Қонун *(1996 йил 30 августдаги 279-I-сон)*, юридик ва жисмоний шахсларга солиқ солиш қисмида Солиқ кодекси, Маҳсулот (ишлар, хизматлар)ни ишлаб чиқариш ва сотиш харажатларининг таркиби ҳамда молиявий натижаларни шакллантириш тартиби тўғрисида низом *(Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 5 февралдаги 54-сон қарори билан тасдиқланган)*, 19-сон БҲМС ва бошқа стандартларнинг талабларини назар-писанд қилмаслик иқтисодиёт соҳасида суиистеъмолликларга имкон яратади. Уларнинг олдини олиш учун бундай жиноятларни содир этишга имкон берадиган ҳолатларни аниқлашда бош ролни ўйнаши керак бўлган текширувлар (ҳозиргача кўплар номлаганидек тафтишлар) ўтказишни ташкил қилишдаги муҳим камчиликларни бартараф этиш тақозо этилади. Жиддий камчиликлардан бири шундаки, текширувлар ва бухгалтерия экспертизаларига назорат қилувчи ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари жалб этадиган аудиторлик ташкилотлари ва айрим аудиторларнинг хизматларига текширилувчи ташкилотлар ҳақ тўлайдилар. Шу муносабат билан учинчи тараф манфаатларини кўзлаб ҳақ тўланадиган хизматларни бажаришни тақиқлайдиган қонун ҳужжатларига зид ҳолат вужудга келади. Ҳақни текширувни тайинлаган орган тўлаши керак.

Экспертизага келган ҳужжатлардан бирини, менимча, бундай амалиётнинг оқибатларига мисол қилиб кўрсатиш мумкин. «К» аудиторлик фирмасининг аудитори «С.-э.» ҚК туман блокининг омборларига келтириш ва бериш бўйича буғдой донининг ҳаракатини текшириш далолатномасида шундай қайд этди: «... 4-банд. М.И.да 508 284 сўмлик 72 612 кг буғдой оқшоғи камомади...». Давомида ёзган: «508 284 сўмлик 72 612 кг оқшоқ камомадини тергов йўли билан аниқлаш керак». Қарама-қарши хулосалар яққол кўриниб турибди. Иқтисодчи эксперт илмий асосланган усулларни қўллаб, тергов томонидан қўйилган саволларга жавоб бериб, муайян инвентаризация даврлари бўйича дон ҳаракатини текширмасдан белгиланган камомад ҳужжатлар билан асосланмаган деган хулосага келган. Мазкур далил суд томонидан эътироф этилди, М.И. эса ҳибсдан озод қилинди. Ишдан кўринадики, аудитор терговнинг қарорига асосан ишлаган, унинг хизматларига ҳақни эса текширувни тайинлаган орган эмас, балки корхона тўлаган.

Корхоналарнинг ишлаб чиқариш ва молия-хўжалик фаолиятини чуқур таҳлил қилиш нафақат ҳисоб, ҳисобот, режалаштириш ҳужжатларини текширишни, балки тегишли технологик жараёнларга риоя этишни ҳам талаб қилади. Афсуски, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг топшириғи бўйича комплекс текширувлар ўтказиш бугунги кунда қоида тусига кирмаган. Тафтишчи (ихтисослиги бўйича одатда бухгалтер) бошқа мутахассисларнинг билимларини талаб қиладиган барча масалаларни бир ўзи текширади.

Айрим текширувлар ва тафтишларни чала ҳамда юзаки ўтказиш аудиторларни нотўғри хулосаларга олиб келишигина ташвиш уйғотмайди. Ушбу назорат тадбирлари амалда асосий ҳуқуқни муҳофаза қилиш вазифасини ҳал қилишга – ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишга йўналтирилмаган, зеро текширувчилар олдига амалда моддий зарар етказиш ва уни яшириш имкон берувчи ҳолатларни аниқлаш мақсади қўйилмайди. Одатда бухгалтерия ҳужжатларидаги суиистеъмолликлар, жиноятларни яшириш учун фойдаланиладиган ҳисоб юритиш қоидаларини бузишларни «ниқоблаш» усуллари аниқланмайди. Кўпинча ҳатто ушбу ҳуқуқбузарликлар билан бойликлар камомади ўртасидаги алоқа фош этилмайди. Тафтишни тайинлаётганда терговчилар қуйидаги саволларни олдиларига қўймайдилар: нима учун камомадлар, кирим қилинмаган ортиқча маҳсулотлар, бойликларни асоссиз ҳисобдан чиқариш ўз вақтида очиб ташланмади; молиялаш, ҳисоб юритиш қоидаларининг қандай бузишлар моддий зарар ҳосил бўлиши ёки етказилишига имкон яратди. Тафтишчилар эса ўзлари ташаббус кўрсатиб, буни аниқламайдилар.

Ҳолбуки махсус иқтисодий билимлардан фойдаланган ҳолда аниқланган ушбу жиноятларни содир этиш сабаблари, шартлари, усулларини таҳлил қилиш ва ўрганиш уларни қонун чиқарув даражасида бартараф этиш бўйича тавсияларни ишлаб чиқиш учун ҳам зарур. Бу эса ўз навбатида иқтисодий ҳуқуқбузарликлар олдини олишнинг самарадорлигини ошириш хизмат қилади.

Суд-тергов ходимлари – судьялар, прокурорлар, терговчилар, суриштирувчилар процессуал қонунчилик талабларига мувофиқ жиноятлар содир этишга имкон яратувчи ҳолатларни бартараф этиш чораларини кўришлари шарт. Чунончи, ишни кўраётганда судья терговчи томонидан суиистеъмоллик содир этилишига имкон берувчи ҳолатлар қанчалик аниқланганлигига ва уларни бартараф этиш учун қандай чоралар кўрилганлигига эътибор қаратади. Қонуннинг ушбу талаблари бажарилмаса, фикримизча, ишни қўшимча терговга қайтариш керак.

Суд-тергов органлари асосан уч шаклда профилактик мақсадларда махсус иқтисодий билимлардан фойдаланадилар: иштирок этишга мутахассислар, тафтишчилар, суд экспертларини жалб этадилар.

Акциядорлик компанияларидан бирининг хорижий ваколатхонасида пул маблағлари ва товар-моддий бойликларни талон-торож қилишлар тўғрисидаги жиноят иши кўргазмали мисол бўлиб хизмат қилиши мумкин, бу ерда терговчи иқтисодчи экспертга суиистеъмолликларни содир этишга имкон берган далилларни аниқлаш бўйича аниқ топшириқ берган. Уни бажариш давомида экспертлар шуни аниқладиларки, ваколатхонада ҳисоб юритиш чоғида валюта маблағларини сарфлашнинг белгиланган қоидалари бузилган (ҳисоботга меҳмонхоналарда яшаш квитанциялари илова қилинган, ҳолбуки унда яшаш далилининг ўзи бўлмаган, пул ўтказиш йўли билан ҳақ тўланган, ўрнига нақд пул олинган, улар ҳисоботга киритилмаган ва ҳоказо), қатъий ҳисобдаги ҳужжатларни бериш ва улардан фойдаланиш, товар-моддий бойликларнинг бут сақланиши устидан қатъий назорат бўлмаган.

Бир хўжаликда ўта йирик миқдорларда асал ва бошқа моддий бойликларнинг камомади тўғрисидаги жиноят иши суд-бухгалтерия экспертизаси ёрдамида тергов қилинганида 2003-2005 йилларда омбор мудири Х.Т. 2,7 млн сўмликдан кўпроқ, 25 номдаги моддий бойликларнинг камомадини яширганлиги аниқланди. Ҳолбуки, ушбу йиллар ичида кўп марotaба тафтиш текширувлари, инвентаризация ўтказилган, бироқ уларнинг бирортаси камомадни яшириш далилларини аниқламаган.

Иқтисодчи экспертлар томонидан аниқланадиган ҳолатлар кўпинча бухгалтерия ҳисобини юритиш, назорат, молиялаш, солиқ солиш, режалаштириш бўйича амалдаги қонунлар ва меъёрий ҳужжатларни бузишда намоён бўлади. Суд-тергов амалиётининг кўрсатишича, иқтисодчи экспертларнинг профилактик фаолияти ҳуқуқбузарликлар содир этилган ташкилотларга иқтисодий жиноятлар содир этилишига имкон яратувчи шарт-шароитларни бартараф этиш мақсадида кўп ҳолларда терговчилар томонидан тақдимномалар, судьялар томонидан хусусий ажримлар чиқарилиши учун хизмат қилади.

Шундай бўлса-да, тергов органлари, менинг фикримча, профилактика ишида экспертларнинг махсус билимлари ва иқтисодий экспертизанинг имкониятларидан етарлича фойдаланмаяптилар. Қарор ва ажримларнинг таҳлили уларнинг учдан бир қисми ҳуқуқбузарликлар содир этиш шарт-шароитларига тааллуқли масалаларни кўтаришини кўрсатяпти. Бунда уларнинг ярмидан кўпи материалларни экспертизага қабул қилаётганда экспертларнинг ўз тавсиялари бўйича ўртага қўйилган. Ҳақли равишда таъкидлаш лозимки, кейинги йилларда терговчи ва судьялар ҳисоб юритиш, молиялашдаги ҳуқуқбузарликлар ҳамда камчиликларни аниқлаш ва олдини олиш вазифаларини аниқроқ баён этиб, уларни иқтисодчи экспертлар аниқланган далиллар билан боғлай бошладилар.

Нина СЕРДОБИНЦЕВА,
иқтисодчи эксперт.

СТАЖ ТЎҒРИСИДА АВВАЛДАН ЎЙЛАШ КЕРАК

? ***Менга пенсия 1992 йилда тайинланган эди. Ўша пайтда иш стажим 13 йилу 3 ой ва 23 кунни ташкил қилган. 1994 йилда болани парваришлаш даври учун стажга яна 6 йил ва 1 ой қўшилди ва натижада умумий стажим 20 йилу 2 ойни ташкил қилди.***

2009 йил 1 мартдан бошлаб Бўстонлиқ туман ижтимоий таъминот бўлими менга энг кам иш ҳақининг 50 фоизи миқдорида пенсия тайинлади, бунда менинг ҳақиқий стажим бор-йўғи 2 йилу 6 ойни ташкил қилишини рўкач қилди.

Ёзма равишда билдирган норозилигимга жавоб беришларича, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлигининг буйруғи *(2006 йил августдаги 16-сон)* ***асосида ўтказилган текширув вақтида менинг стажим нотўғри ҳисобланганлиги аниқланган ва қайта кўриб чиқиш пайтида ундан болани парвариш қилиш даври учун 6 йилу 10 ой ҳамда пилла қурти боққанлик учун 10 йилу 8 ой чиқарилган, чунки ушбу вақт учун Пенсия жамғармасига суғурта бадаллари тўланмаган. Бироқ ширкат хўжалиги менга ижтимоий таъминот бўлими қабул қилмаган, унда ишланган вақт учун суғурта бадаллари ушлаб қолинганлиги тўғрисида маълумотнома берди. Менинг стажимдан неварамни парвариш қилиш даври чиқарилганлиги сабаби шундаки, унинг онасига 16 ёшгача болаларнинг ногиронлиги бўйича нафақа тўланган, 2006 йилда эса унга ногирон боланинг онаси сифатида имтиёзли пенсия тайинланган эди.***

Қуйидаги саволларимга жавоб берсангиз:

1. Ижтимоий таъминот бўлими пенсия 1992 йилдаёқ тайинланганлигини эътиборга олиб, иш стажимдан 17 йилу 6 ойни чиқариб тўғри иш қилганми? Қонун орқага қайтиш кучига эга эмас, тўғрими?

2. Неварамга ўзим қараганман. Қизим эса ишлаган, буни унинг меҳнат дафтарчасидаги ёзувлар ҳам тасдиқлайди. Менинг иш стажимдан болани парвариш қилиш даври чиқарилиши тўғрими?

3. Агар бу даврда суғурта бадаллари тўланган бўлса, пилла қурти боқиш даври тўғри чиқариб ташланганми?

4. Агар «иш стажини нотўғри ҳисоблаш» далили 2006 йилдаёқ аниқланган бўлса, нима учун пенсия миқдори фақат 2009 йил 1 мартдан қайта кўриб чиқилган?

Ҳурмат билан У.Алмуҳамедова.

– Тошкент вилояти, Бўстонлиқ туманида яшовчи У.Алмуҳамедованинг мурожаатномасини кўриб чиқиб, қуйидагиларни маълум қиламиз.

Ўзбекистон Республикасида яшовчи фуқаролар «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонунда *(1993 йил 3 сентябрдаги 938-XII-сон, бундан кейин – Қонун)* назарда тутилган тартибда давлат томонидан пенсия билан таъминланиш ҳуқуқига эга.

Ушбу Қонун билан давлат пенсияларининг қуйидаги турлари белгиланган: ёшга доир, ногиронлик, боқувчисини йўқотганлик пенсиялари. Қонуннинг 25-32-моддаларига асосан пенсияларнинг миқдори ҳар бир шахснинг меҳнат фаолиятининг давомийлиги ва ўртача бир ойлик иш ҳақининг миқдорига боғлиқ равишда ҳисоблаб чиқилади.

Умумий асослардаги пенсия аёлларга, улар 55 ёшга тўлганида ва иш стажи камида 20 йил бўлган тақдирда тайинланади. Қонуннинг 12-моддасига асосан беш ва ундан ортиқ фарзанд туққан ва уларни саккиз ёшгача тарбиялаган аёллар ҳамда болаликдан ногирон фарзандларнинг оналари уларни шу ёшгача тарбиялаган бўлсалар – болани парваришлаш учун кетган вақтни қўшиб ҳисоблаганда иш стажи камида 20 йил бўлса ёки болани парваришлаш учун кетган вақт қўшилмаганда иш стажи камида 15 йил бўлган тақдирда умумий белгиланган ёшни 5 йилга қисқартирган ҳолда имтиёзли пенсия олиш ҳуқуқига эгадирлар.

Ёшга доир пенсиялар ўртача бир ойлик иш ҳақининг 55 фоизи, лекин расмий белгиланган энг кам иш ҳақининг 100 фоизидан кам бўлмаган миқдорида белгиланади ва тўлиқ пенсия тайинлашда талаб этиладиганидан ортиқ стажнинг ҳар бир тўлиқ йили учун, пенсиянинг таянч миқдори ўртача бир ойлик иш ҳақининг 1 фоизи миқдорида оширилади ва мавжуд ҳуқуқига боғлиқ равишда, Қонуннинг 28-моддасида назарда тутилган устамалар берилади.

Тўлиқ пенсия тайинлаш учун етарлича иш стажига эга бўлмаган шахсларга ёшга доир пенсиялар бор стажга мутаносиб равишдаги миқдорда тайинланади.

Қонуннинг 31-моддасига асосан фаолият тури, ишдаги танаффуслардан қатъи назар, ходим охирги 10 йиллик меҳнат фаолияти давомидаги исталган кетма-кет келган беш йил учун (пенсия сўраб мурожаат этган кишининг танлови бўйича) амалдаги ўртача ойлик иш ҳақи олинади ва олтмиш календарь ойидаги иш ҳақининг умумий миқдорини олтмишга бўлиш йўли билан аниқланади.

Пенсияни ҳисоб-китоб қилиш учун энг кам ойлик иш ҳақининг саккиз бараваридан ортиқ бўлмаган иш ҳақи олинади.

Қонуннинг 37-моддасига асосан фаолият тури, мулк ва хўжалик юритиш шаклларидан қатъи назар, ходим давлат томонидан ижтимоий суғурталанган ҳолда бажарган ҳар қандай иш, агар у Пенсия жамғармасига суғурта бадаллари тўлаган бўлса, иш стажига қўшиб ҳисобланади.

37-модда биринчи қисмининг «д» бандига биноан I гуруҳ ногиронига, 16 ёшгача бўлган ногирон болага, шунингдек ўзгаларнинг парваришига муҳтож бўлган (даволаш муассасасининг хулосасига кўра) 80 ёшга тўлган қарияларга қараб турилган вақт иш стажига қўшиб ҳисобланади. Ушбу модда биринчи қисмининг «ж» бандига биноан онанинг (ўгай онанинг) болаларини (ўгай ўғилларини, ўгай қизларини) гўдаклик ёшида парваришлаган вақти, лекин кўпи билан ҳар бир бола 3 ёшга тўлгунча, ҳаммасини жамлаганда 6 йил доирасида иш стажига қўшиб ҳисобланади.

«е»-«к» бандларда назарда тутилган даврлар (ўқиш, болани парваришлаш ва бошқалар) 37-модда биринчи қисмининг «а»-«г» бандларида кўрсатиб ўтилган (иш, ҳарбий хизмат ва бошқалар) умумий стаж камида 5 йил бўлган тақдирда иш стажига қўшиб ҳисобланади. Ногирон бўлиб қолган шахслар стажига эса «е»-«к» бандларида назарда тутилган даврлар «а»-«г» бандларда кўрсатиб ўтилган стаж муддатидан қатъи назар қўшилади.

Қонуннинг 49-моддасига асосан пенсионер пенсия миқдорига таъсир кўрсатувчи (пенсия тайинланишигача бўлган иш стажи ва иш ҳақи тўғрисидаги ҳамда бошқа) қўшимча ҳужжатларни тақдим этган тақдирда, ногиронлик гуруҳи ёки пенсия тури, оила аъзолари сони ўзгарганда ва Қонунда назарда тутилган бошқа ҳолларда пенсиянинг миқдори қайта ҳисоблаб чиқилиши мумкин.

Шу билан бирга маълум қиламизки, Президентнинг «Амалдаги фуқароларнинг пенсия таъминоти тизимини такомиллаштириш тўғрисида таклифлар тайёрлаш бўйича Идоралараро комиссия ташкил этиш тўғрисида»ги фармойишига *(2009 йил 19 ноябрдаги Ф-3315-сон)* ҳамда Президентнинг «Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасининг ташкилий тузилмасини шакллантириш чора-тадбирлари тўғрисида» қарорига *(2009 йил 30 декабрдаги ПҚ-1252-сон)* мувофиқ Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги тузилмасидаги пенсия таъминоти масалалари бўйича масъул комплекси Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига ўтказилди.

Юқоридагиларга асосан, келгусида фуқароларнинг пенсия масалалари бўйича тушаётган ариза ва шикоятларини Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси билан бирга кўриб чиқишни мақсадга мувофиқ деб ҳисоблаймиз.

А.МЎМИНОВ,
Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги бошқарма бошлиғининг ўринбосари.

– **1.** Қонун қайтар кучга эга эмас. Бироқ сизнинг ҳолатингизда пенсия тайинлаш пайтида йўл қўйилган хато аниқланганi тўғрисида сўз боряпти, уни тузатиш учун тегишли чоралар кўрилган.

2. «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонуннинг *(1993 йил 3 сентябрдаги 938-XII-сон, бундан кейин – Қонун)* 37-моддаси еттинчи қисмига мувофиқ, ёшга доир пенсия тайинланганидан кейинги ишланган вақт пенсияни ҳисоблаб чиқариш учун стажга қўшиб ҳисобланмайди. Бироқ 16 ёшга тўлмаган ногирон болани парвариш қилиш вақти иш ҳисобланмайди, шу сабабли мазкур давр уни парваришловчи шахсга пенсия тайинланганидан кейин умумий стажига қўшилиши *мумкин (Қонун 37-моддаси биринчи қисмининг «д» банди)*. Бунинг учун унинг болани парваришлагани далилини тасдиқлаш зарур.

Пенсия тайинлаш учун меҳнат стажини тасдиқлаш тартиби тўғрисида низомнинг *(Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 11 майдаги 249-сон қарорига* 12-илова)* 12-бандига биноан 16 ёшгача бўлган ногирон болани парвариш қилиш вақти қуйидагилар асосида аниқланади:

ижтимоий таъминот бўлими томонидан** маҳалла, қишлоқ (шаҳарча), овул (уй-жой ташкилотлари) фуқаролар йиғинидан олинган маълумотлар, парвариш қилинган шахслар ва уларнинг қўшниларидан сўраб-суриштиришлар асосида тузиладиган парваришни амалга оширишнинг ҳақиқий ҳолатларини текшириш далолатномаси;

боланинг ногиронлигини тасдиқловчи ҳужжатлар (ТМЭКда кўрикдан ўтказилганлик далолатномасидан, тиббий хулосадан ва бошқа ҳужжатлардан кўчирмалар).

Болаликдан ногирон фарзандни 8 ёшгача тарбиялаган она белгиланган ёшни 5 йилга қисқартирган ҳолда пенсия олиш ҳуқуқига эга, яъни унга пенсия 50 ёшдан тайинланиши мумкин *(Қонун 12-моддаси биринчи қисмининг «з» банди)*. Бунинг учун у, биринчидан, боланинг мавжудлигини, иккинчидан, у болани тарбиялаш билан шуғулланганлиги далилини тасдиқлаши керак. 16 ёшгача бўлган болаларга ногиронлик нафақаси ота-онага ёки, болани парваришлашни улар амалга оширмаган бўлсалар, тайинланган васийларга тўланади. Хатингизда кўрсатилишича, бола учун нафақани унинг онаси олган. Бу эса айни у болани парвариш қилганлигини кўрсатади, шу боис ҳам айни умубелгиланган ёшдан аввал пенсияга чиқиш ҳуқуқини олган. Бу ҳуқуқ эса фақат бир кишига берилади.

3. Суғурта бадаллари ушлаб қолинганлиги тўғрисидаги маълумотнома қабул қилинмаганлиги сабабларини аниқлаш учун сиз ижтимоий таъминот бўлими** ходимларига мурожаат қилиб, нима учун улар мазкур ҳужжатни қабул қилмаганликлари хусусида ёзма тушунтириш беришларини талаб қилишингиз керак. Агар у нотўғри расмийлаштирилган бўлса, маълумотномани тўғри расмийлаштиришларини талаб қилиб иш жойига мурожаат қилиш зарур. Бироқ рад қилишларига бошқа нарса сабабли бўлганлиги ҳам эҳтимолдан йироқ эмас.

Илгари суғурта бадаллари тўланишини ҳисобга олиш тизими қонун ҳужжатлари билан лозим даражада тартибга солинмаган эди, кўп ташкилотлар бундан фойдаланиб, ажратмалар қилмас эдилар. Шу сабабли ижтимоий таъминот органлари ҳақиқатан ҳам суғурта бадалларини ўтказган ташкилотлар тўғрисидаги маълумотлар сақланадиган базани шакллантирдилар. Агар ушбу базада ташкилот томонидан Пенсия жамғармасига ажратмалар қилинганлиги тўғрисида маълумотлар бўлмаса, ижтимоий таъминот бўлими бундай маълумотномани қабул қилмайди.

Бироқ сиз суғурта бадаллари тўланганлигини исботлаш учун мустақил равишда чоралар кўришга ҳақлисиз. Бунинг учун сизни қизиқтираётган давр учун суғурта бадаллари тўланганлиги тўғрисида маълумотнома беришларини илтимос қилиб, солиқ хизмати органларига мурожаат қилиш лозим. Агар уларда ҳам бундай маълумотлар бўлмаса, ташкилот ҳақиқатан ҳам мажбурий ажратмаларни қилмаганлиги маълум бўлади, бу эса қонунни бузишдир. Қонун бузувчиларни жазолаш ва бузилган ҳуқуқларни тиклашни суд орқали амалга ошириш мумкин (меҳнат стажини тиклаш тўғрисида биз «Норма маслаҳатчи»нинг 2009 йил 20 июлдаги 28-29 (209-210)-сонидаги «Фирма йўқолди. Стажчи?» материалида батафсилроқ ёзганмиз).

4. Иш стажини нотўғри ҳисоблаб чиқариш далили 2006 йилдаёқ аниқланганлигига қарамай, пенсия миқдори 2009 йил 1 мартдан бошлаб ҳам қайта кўрилиши мумкин. Бунинг турли сабаблари бўлиши мумкин, масалан, ижтимоий таъминот бўлими ходимларининг мансабларига совуққон муносабати. Мазкур ҳолда улар жавобгарликка тортилишлари, бутун давр учун ортиқча тўланган пенсия суммаси эса қайтарилиши керак. Бунда, Қонуннинг 65-моддасига кўра, ҳар ойдаги ушлаб қолишлар янгидан ҳисоблаб ёзилган пенсия суммасининг 50 фоизидан ошмаслиги керак.

Мария ТУХТАРОВА,
«Norma» МЧЖ юристи.

**«Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида» Ўзбекистон Республикасининг Қонунини рўёбга чиқариш учун зарур бўлган норматив ҳужжатларни тасдиқлаш ҳақида».*

Президентнинг «Фуқароларнинг пенсия таъминоти тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонига (2009 йил 30 декабрдаги ПФ-4161-сон) биноан 2010 йил 1 январдан бошлаб пенсиялар ва ижтимоий нафақаларни тайинлаш, молиялаштириш, уларнинг тўланишини ҳисобга олиш ва мониторингини юритиш* ***Молия вазирлиги ҳузуридаги Пенсия жамғармасининг ҳудудий бўлинмалари *томонидан амалга оширилади.*

ТОВАРЛАР ВА ХИЗМАТЛАР БИЗНЕС ПАНОРАМАСИ

ТОП top

ЭНГ ЯХШИСИНИ ТОП!

«Норма маслаҳатчи» N 9 (242) 2010 йил 1 март

ЭНЕРГИЯНИ ТЕЖАШ МАҚСАДИДА
QUVVAT® ишлаб чиқаради

ЭЛЕКТРОН
СУВ ҲИСОБЛАГИЧЛАР
ИССИҚЛИК ҲИСОБЛАГИЧЛАР
SUMMATOR-3
Товарлар сертификатланган. Хизматлар лицензияланган
Ангрен ш. +(99870) 662 44 77, +(99893) 182 46 57, Тошкент ш. +(99898) 300 22 67
E-mail: sales@quvvat.uz, web-site: www.quvvat.uz
112-09

"SANAY" ҚК Хитой ва Италияда ишлаб чиқарилган юқори сифатли
SANAY Co.Ltd
КАФЕЛЬ
сотади, ўлчами 60х60, 45х45, 40х40
Буюртма бўйича Хитойдан ҳар қандай ускунани етказиб берамиз
Товар сертификатланган
Хизматлар лицензияланган
Тошкентдаги омбордан сотилади
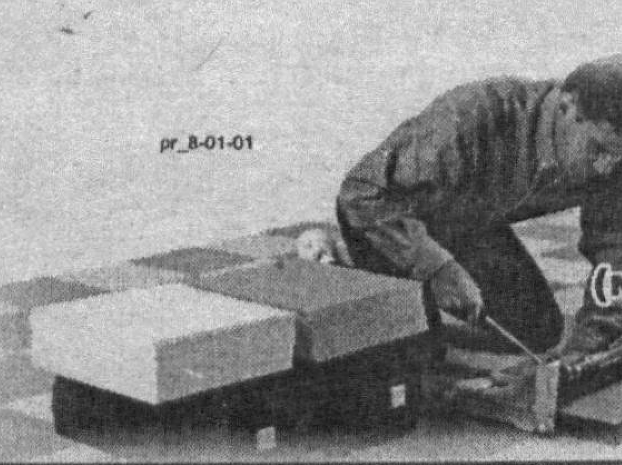
Тўлов – исталган шаклда
Тошкент ш., Ҳамза тумани, Султонали Машҳадий кўч., 210 (мўлжал – шампан винолари заводи).
Тел. 269-44-66, факс 269-44-33,
Уяли +99893 375-56-58.
E-mail: sanay_uz@yahoo.com

ART MEBEL GROUP
Офис ва уй учун
МЕБЕЛЬ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ
Мақбул нархларда шинам муҳит ҳосил қилинг!!!

Фирма мебель салонларимиз:
1. Тошкент универмаги (собиқ МУМ) – 3-қават
2. Беруний кўч., Б-1, 2-уй, 1-секция
(мўлжал – "Ғунча" кинотеатри, "Тинчлик" м.б.)
Тўлов – исталган шаклда
Товар сертификатланган
057-10
Тел./факс: (+99871) 244-86-31, 244-59-54, (+99898) 310-20-77 www.art-mebel.uz

Ташкилот нақд пулсиз ҳисоб-китоб йўли билан қуйидагиларни сотади
- ТИҚИНЛИ АРМАТУРА: ЗУЛФИНЛАР, ВЕНТИЛЛАР, КЛАПАНЛАР, ЗАТВОРЛАР, КОНДЕНСАТ ҚАЙТАРГИЧЛАР, КРАНЛАР (зангламайдиган, пўлат, чўян, алюминий, пластмассадан, гуммирланган)
- ЛИФТЛАР 100 дан 5000 кг гача (йўловчи, юк ташувчилар)
- Фаввbooрали арматура ⌀ 65/350
- Насос Х-250-200-315 Т, Х-200-150-500 К-CD-УЗ ПНС-500/10
- Электр, қўлда ишлайдиган насослар
- МСК 1000/350
- Электр таллар, кран-балкалар (қўлда ишлайдиган, электр)
- КТЦ, УКВ, КТН саноат кондиционерлари
- Дизель кўчма электр станцияси 60 кВт
- Муз генератори (30х30 мм ли кубиклар)
- "Россиянка" электр плиталари (4 конфоркали, духовкаси бор)
- Сув, буғда ишлайдиган калориферлар, КИД, КВУ клапанлари
- Гидрантлар, ўт ўчирувчилар енглари

021-09
Тел./факс 273-83-86, 273-95-90, 175-81-56 (уяли). E-mail:kaspi64@bk.ru

МДҲдаги ЭНГ ЙИРИК ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИЛАРДАН БИРИ

АНДИЖОН КАБЕЛЬ ЗАВОДИ
ТОВАР СЕРТИФИКАТЛАНГАН
TÜV CERT
РЕАЛ НАРХЛАР БЎЙИЧА СИФАТ ВА КАФОЛАТ
Тошкент ш., М.Жалил кўч., 92. Тел.: (99871) 150-11-77 (кўп тармоқли), 150-55-66 e-mail: tashkent@ak.uz, www.cable.uz

Республика кўп тармоқли Агросаноат биржаси Бухоро филиали мулкнинг бошланғич баҳоси ошиб бориш тартибида ўтказиладиган очиқ кимошди савдоларига таклиф этади.

Савдолар 2010 йил 2 март куни соат 15.00 да биржа жойлашган бинода бўлиб ўтади.

Савдога суд ижрочиларининг Бухоро шаҳар бўлимининг 2010 йил 12 январдаги 07-СИ\3-сонли ижро варақалари ижросини бажариш мақсадида қуйидаги кўчмас мулки чиқарилади:

1. Ғиждувон туман Ўзбекистон кўчасида жойлашган умумий ер майдони 158,43 м², фойдали майдони 108,0 м²дан иборат бўлган 2 қаватли «Асадбек» савдо дўкони. Бошланғич баҳоси – 84 991 076 сўм.

Шунингдек, савдоларга Суд ижрочиларининг Олот туман бўлимининг 2010 йил 19 январдаги 1179\1, 7885-сонли ижро варақалари ижросини бажариш мақсадида қуйидаги автомашиналари чиқарилади:

1. 1993 й. и/ч, давлат № 06LKF98\06LKF99, дв. N 442925-10-614599 бўлган оқ рангли Мерседес-бенц русумли автомашинаси. Бошланғич баҳоси – 90 253 675 сўм.

2. 1994 й. и/ч, давлат № S9192MR\9636TS бўлган қора рангли Волво русумли автомашинаси. Бошланғич баҳоси – 95 147 604 сўм.

Савдоларга қатнашиш учун истак билдирган шахслар қуйидаги ҳужжатларни тақдим этишлари шарт:

1. Мулкни сотиб олиш учун ариза.
2. Закалат тўғрисидаги келишув шартномаси.
3. «Савдо ташкилотчиси»нинг МФО 00119, СТИР 203439473, «Ипотека» банк АТИБ «Сардор» филиали 202080007040881270001 ҳисобрақамига мулк бошланғич баҳосининг 15 фоиз миқдордаги гаров пуллари тўланганликлари тўғрисидаги тўлов ҳужжатининг асл нусхаси.
4. Жисмоний шахслар учун – паспорт нусхаси, агарда унинг вакили бўлса, қонунда белгиланган тартибда унинг номига расмийлаштирилган ишончнома.
5. Ҳуқуқий шахслар учун – шахснинг давлат рўйхатидан ўтганлиги тўғрисида гувоҳнома нусхаси. Агарда аукционда ваколатли вакил қатнашганда, қонунда белгиланган тартибда унинг номига расмийлаштирилган ишончнома тақдим этилади.

Кўчмас мулклар учун аризаларни қабул қилиш савдолар бошланишига бир кун қолганда тўхтатилади. Аризалар Бухоро Агросаноат биржаси томонидан қабул қилинади.

Автомашина қуйидаги манзилда сақланмоқда:

1. 1993 й. и/ч, давлат № 06LKF98\06LKF99, дв. N 442925-10-614599 бўлган оқ рангли Мерседес-бенц русумли автомашинаси Олот туман божхона комплекси жарима майдончасида.

2. 1994 й. и/ч, давлат № S9192MR\9636TS бўлган қора рангли Волво русумли автомашинаси Олот туман божхона комплекси жарима майдончасида.

Иштирокчиларга аукцион савдоси тўғрисида эълон қилинган пайтдан бошлаб аукционга қўйилган мулк билан танишиш имконияти яратилади.

Манзил: Бухоро ш., Мустақиллик кўч., 10-уй, тел.: 223-29-97, 223-48-87. Лицензия: серия DB 001 рақами 000012.

Эслатма: 2010 йил 17 февралда бўлиб ўтган кимошди савдосида қуйидаги мулклар қўйилганди ва сотилмади:

1. 1998 й. и/ч, давлат № 27TE688\27D2682, DAF русумли автомашинаси.
Бошланғич баҳоси – 78383 781 сўм.

2. 2001 й. и/ч, давлат № THR68811\THR68812 Волво автомашинаси.
Бошланғич баҳоси – 90981 175 сўм.

Келгусида бўлиб ўтадиган савдоларда ушбу мулкларга аризалар қабул қилинади.

Рўйхат

"Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2010 йил 23 февралдаги қарорларига асосан Собир Раҳимов туманидаги тугатилаётган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	СТИР	Раҳбар исм-шарифи	Юридик манзили	Қарор рақами
"DEGLARATION PLUS" МЧЖ	301163643	Ш.Ибайдуллаев	Қорасарой кўч., 314	10-1014/1884
"ADORA BUSINESS" МЧЖ	206941251	Ф.Назармуҳамедов	5-Кўрғонча кўч., 16а	10-1014/1883
"INTER-SHIFO" УК	206971373	И.Холматов	Беруний, Б-1, "Espo'lat ota" ХК биносида	10-1014/1878
"STORY-INVEST-EXKLUSIVE" ХК	300653864	Х.Гулямов	Гулханий кўч., 2	10-1014/1888
"WISE AND HANDSOME" МЧЖ	301178892	Б.Ходжиев	Ибрагимов кўч., 2	10-1014/1879
"ZIYOD-SABIT" ХФ	202956608	М.Фозилов	Шифокор кўч., 13	10-1014/1880
"RUSAN SAVDO" МЧЖ	300692793	Р.Караматов	Тошкент вил., Қибрай тум., Лойиҳалаштириш кўчасида	10-1014/1885
"OMAD XAMDAM SERVIS" ХК	301144444	И.Муракаев	ТошМИ, 1-48	10-1014/1889
"GERUS-TEX" МЧЖ	300923045	О.Имомов	Форобий кўч., Тепа тор кўч., 13	10-1014/1886
"SHOXRUX SAVDO XARID TAYYORLOV" УК	300919777	"Ўзбекқишлоқсавдо" МЧЖ	Жомий-5	10-1014/1877
"MIRZAYOQUB SAVDO" ХК	300428035	А.Мирзарахимов	Қорасарой 3-мавзе, 42	10-1014/1887
"SHIJOAT SAVDO" ХК	301163564	М.Хамидов	Себзор, 22-7	10-1014/1882
"FOUNTAIN BUILDING" ХК	301178814	Д.Карамов	Қорақамиш 2/3, 1-27	10-1014/1881

Мазкур корхоналарнинг думалоқ муҳр ва бурчак тамғалари ҳамда бирламчи таъсис ҳужжатлари ва давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳномалари бекор қилинади. Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб 2 ой давомида Собир Раҳимов тумани ҳокимияти махсус комиссияси томонидан қабул қилинади. 2 ой мобайнида даъво билан туман махсус тугатиш комиссиясига мурожаат қилинмаган ҳолда корхоналар белгиланган тартибда давлат реестридан чиқарилади. Тел.: 227-15-73, 228-68-90, 228-07-54.

«Республика Кўчмас мулк биржаси» ЁАЖ бошланғич баҳоси ошиб бориш тартибида ўтказиладиган очиқ аукцион савдосига таклиф этади!

I. РКМБ Марказий идорасининг аукцион савдосига, Миробод тумани суд ижрочилари бўлими томонидан 13.11.09 й. 6995/22-сонли ижро ҳужжатига асосан қарздор «STONE EXPRESS» МЧЖ ва «EAST PRODUKTIONS» МЧЖга тегишли қуйидаги мол-мулклар қўйилмоқда: 1. Тошкент ш., Ҳамза т., Мусаханов кўчаси, 2-уйда жойлашган, «BARSANTI MACCHINE» русумли мармар кесиш ва қайта ишлов бериш учун мўлжалланган дастгоҳ-ускуналари. Бошланғич баҳоси – 3 055 857 Евро. 2. Тошкент ш., Шайхонтоҳур т., массив Бешёғоч, 4-уй манзилида жойлашган, 790 кв. м ер майдони, 783 кв. м фойдаланиш майдонидан иборат бўлган 9 қаватли бинонинг 1 қавати қисми. Бошланғич баҳоси – 129 396 Евро. 3. Тошкент ш., Ҳамза т., Мусаханов кўчаси, 2-уй манзилида жойлашган, 11 088 кв. м ер майдони, 6 274 кв. м фойдаланиш майдонидан иборат бўлган 1 қаватли бино. Бошланғич баҳоси – 1 183 221 Евро. 4. Тошкент ш., Ҳамза т., Мусаханов кўчаси, 2-уй манзилида жойлашган, 3 132 кв. м ер майдони, 1 543 кв. м фойдаланиш майдонидан иборат бўлган 1 қаватли бино. Бошланғич баҳоси – 224 858 Евро.

Тўлов Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг аукцион савдоси кунидаги курси бўйича амалга оширилади.

Аукцион савдоси 2010 йил 6 апрель куни соат 11.00 да бўлиб ўтади.

Талабгорлар диққатига! Юқоридаги мол-мулклар 2010 йил 6 апрелдаги аукцион савдосида сотилмаган тақдирда, мазкур мол-мулкларни сотиш юзасидан такрорий аукцион савдоси 2010 йилнинг 20 апрель куни бўлиб ўтишини олдиндан маълум қиламиз. Аукцион савдоси юзасидан барча маълумотларни 228-79-52 телефон рақами ёки биржанинг www.rkmb.uz расмий вебсайти орқали олишингиз мумкин.

Аукцион савдоларида қатнашиш учун талабгорлар савдо ташкилотчиси билан тузиладиган закалат келишувига асосан, мулк бошланғич баҳосининг 10 фоизидан кам бўлмаган миқдорда закалат пулини, ҳар бир мулк учун алоҳида тартибда, тўлов ҳужжатида ижро ҳужжати рақами ва санасини кўрсатган ҳолда РКМБнинг ОАИКБ «Ипак йўли банки» Сағбон ф-даги қуйидаги ҳисобрақамига тўлашлари шарт: ҳ/р: 20210000300571452114, МФО: 01036, ИНН: 200933850. Манзил: Тошкент ш., С.Раҳимов т., М.Ўразбоев кўчаси, 1-А-уй. Тел. 228-7952.

II. РКМБ Хоразм вилояти филиалининг аукцион савдосига Урганч шаҳар суд ижрочилари бўлими томонидан қуйидаги мол-мулклар қўйилмоқда: **1.** 23.03.2009 й. 1032-сонли, 30.03.2009 й. 1583-сонли, 05.08.2009 й. 6757-сонли ижро варақаларига асосан «Хоразмқурилиш» ОАЖга қарашли бўлган, Урганч шаҳри, Й.Бобожонов кўчаси, 8-уйда жойлашган, умумий ер майдони – 2 305,5 кв. метрни, шундан қурилиш ости ер майдони – 1 288,88 кв. метрни ташкил қилган маъмурий бино ва иншоотлари. **Бошланғич баҳоси – 295810 194 сўм. 2.** 11.05.2009 й. 2483-сонли ва 26.01.2009 й. 17708-сонли ижро варақаларига асосан, «Хоразм вилоят МТП бирлашмаси» ОАЖга қарашли бўлган, Ҳонқа кўчаси, 36/2-уйда сақланаётган қуйидаги техникалари: – «Кейс-2166» русумли 1997 йилда ишлаб чиқарилган 17-57 ЕН давлат белгили техник соз ҳолатидаги комбайн. **Бошланғич баҳоси – 93 987 885 сўм.** – «Кейс-2166» русумли 1997 йилда ишлаб чиқарилган 17-58 ЕН давлат белгили техник соз ҳолатидаги комбайн. **Бошланғич баҳоси – 93 987 885 сўм. 3.** 04.01.2008 й. 8023н-сонли ижро варақасига асосан, «Хоразм автойўл» махсус йўл хўжалиги пудрат таъмирлаш фойдаланиш давлат корхонасига қарашли бўлган: – Урганч шаҳар, Бинокор кўчаси, 1-йўлак, 8-уйда жойлашган, қурилиш ости ер майдони – 1 382,27 кв. метр бўлган, 20 кишилик меҳмонхона типида қурилган, 2 қаватли турар жой бинолари. **Бошланғич баҳоси – 233 405 656 сўм.** – Урганч шаҳар, Хива шоҳкўчаси, 1 км жойлашган, умумий ер майдони – 32 792,37 кв. метрни, қурилиш ости ер майдони – 4 940,34 кв. метрни ташкил қилган автобаза бино ва иншоотлари. **Бошланғич баҳоси – 206 834 023 сўм.**

Аукцион савдоси 2010 йил 16 март куни соат 11.00 да бўлиб ўтади.

Талабгорлар диққатига! Юқоридаги мулклар 2010 йил 16 мартдаги аукцион савдосида сотилмаган тақдирда, сотилмаган мулкларни сотиш юзасидан такрорий аукцион савдоси 2010 йил 31 март куни бўлиб ўтишини олдиндан маълум қиламиз. Аукцион савдоси юзасидан барча маълумотларни 8 (362) 226-43-64 телефон рақами ёки биржанинг www.rkmb.uz расмий вебсайти орқали олишингиз мумкин.

Аукцион савдоларида қатнашиш учун талабгорлар савдо ташкилотчиси билан тузиладиган закалат келишувига асосан, мулк бошланғич баҳосининг 10 фоизидан кам бўлмаган миқдорда закалат пулини, ҳар бир мулк учун алоҳида тартибда, тўлов ҳужжатида ижро ҳужжати рақами ва санасини кўрсатган ҳолда РКМБнинг Хоразм вилояти филиалидаги қуйидаги ҳисобрақамига тўлашлари шарт: 20210000700571452056, АТИБ «Ипотека» банки «Тинчлик» филиали, МФО: 00580, ИНН: 200933850. Манзил: Хоразм вилояти, Урганч шаҳри, Й.Бобожонов кўчаси, 23-уй. Телефон: 226-32-63, факс: 224-36-97.

III. РКМБ Жиззах вилояти филиалининг аукцион савдосига Жиззах вилоят суд ижрочилари томонидан 17.11.2009 йилдаги Жиноят ишлари бўйича Тошкент вилоят судининг ҳукмига асосан Жиззах вилоят, Жиззах туман, Учтепа даҳасида жойлашган «Буюк авлод» корхонасига тегишли бино ва иншоотлар. **Бошланғич баҳоси – 283 774 000 сўм.**

Аукцион савдоси 2010 йил 31 март куни соат 11.00 да бўлиб ўтади.

Аукцион савдоларида қатнашиш учун талабгорлар савдо ташкилотчиси билан тузиладиган закалат келишувига асосан мулк бошланғич баҳосининг 10 фоизидан кам бўлмаган миқдорда закалат пулини, тўлов ҳужжатида ижро ҳужжати рақами ва санасини кўрсатган ҳолда РКМБ Жиззах вилоят филиалининг иккиламчи ҳисобрақамига: 20210000700571452127 АТИБ «Ипотека банки» Жиззах филиали, МФО-00122, ИНН: 200933850а тўлашлари шарт. Қўшимча маълумотлар учун манзил: Жиззах шаҳри, Ш.Рашидов шоҳкўчаси, 39-уй. Телефон: (8372) 222-35-77.

VI. РКМБ Фарғона вилояти филиалининг аукцион савдосига такроран Фарғона вилоят суд ижрочилари томонидан 25.10.2007 й. 15-07-06-/10972, 25.10.2007 й. 15-07-06/10970, 27.11.2007 й. 15-07-03/12124-сонли ижро ҳужжатларига асосан хатланган, Фарғона шаҳар, М.Қосимов кўчаси, 62-уйда жойлашган «УзСаламан» ҚКга тегишли қурилиш эгаллаган майдони – 1 476,93 кв. м, фойдали майдони – 5 165,13 кв. м, тўрт қаватли маъмурий бино-иншоотлар қўйилмоқда. Бошланғич баҳоси – 447 210 208 сўм.

Аукцион савдоси 2010 йил 18 март куни соат 11.00 да бўлиб ўтади.

Талабгорлар диққатига! Юқоридаги бино-иншоотлар 2010 йил 18 мартдаги аукцион савдосида сотилмаган тақдирда, мазкур бино-иншоотларни сотиш юзасидан такрорий аукцион савдоси 2010 йил 2 апрель куни соат 11.00 да бўлиб ўтишини маълум қиламиз.

Аукцион савдосида қатнашиш учун талабгорлар савдо ташкилотчиси билан тузиладиган закалат келишувига асосан, мулк бошланғич баҳосининг 10 фоизидан кам бўлмаган миқдорда закалат пулини тўлов ҳужжатида ижро ҳужжати рақами ва санасини кўрсатган ҳолда РКМБ Фарғона вилоят филиалининг АТ «Халқ банки» Фарғона вилоят филиалидаги қуйидаги ҳисобрақамига тўлашлари шарт: МФО: 00497, ИНН: 200933850, ҳ/р: 20210000700571452023. Манзил: Фарғона ш., М.Қосимов кўчаси, 35-уй. Тел. 8-373-224-68-70.

Юқорида кўрсатилган мол-мулклар билан тегишли суд ижрочилари бўлими вакили иштирокида бевосита жойига чиқиб танишиш мумкин. Аукцион савдосида иштирок этиш учун талабгорлардан аризаларни қабул қилиш аукцион савдосига бир кун қолганда тўхтатилади. www.rkmb.uz. Лицензия: DB 001 №000004.

ЎзР АВнинг 12.01.2005 йилдаги 991-сонли гувоҳномаси.
28.03.2008 йилдаги 00642-сонли лицензия.

"AMIR-AUDIT" МЧЖ

- Ҳамма турдаги аудиторлик хизматлари
- Бухгалтерия ҳисоботи ва баланс тузиш

Устав капиталимиз - ЎзРдаги 5000 ЭКИҲдан ортиқ

САР сертификатига эга аудиторлар керак.

Тел.: 409-04-23. Факс: 294-77-48

энг яхшисини топ
top
237-51-33
237-47-20
237-47-05

AFT «KORIFEY-AUDIT» МЧЖ

Барча хўжалик юритувчи субъектларда аудиторлик текширувлари

Барча турдаги аудиторлик хизматлари

Хизматлар лицензияланган ва суғурталанган

Тел. 276-75-57. Тел./факс 276-97-76. Уяли тел. 108-30-16.
E-mail: korifey_aft@mail.ru. Бунёдкор шохкўчаси, 44, 404-офис
("Мирзо Улуғбек" м.б.) Бухоро: 8(365) 522-11-38, 658-53-41,
Карши 8(371) 705-09-41,
Хоразм 8(362) 513-34-52, Термиз 8(376) 277-56-61

хизматлар лицензияланган

Alliance Insurance
СУҒУРТА ТАШКИЛОТИ

"ALLIANCE INSURANCE"

суғурта ташкилоти сизнинг корхонангизни ҳар қандай қалтисликлардан ҳимоя қилиш учун қуйидаги суғурта хизматларини таклиф этади:
- транспорт воситаларини суғурталаш;
- юкларни суғурталаш;
- қурилиш-монтаж ишларини суғурталаш;
- иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурталаш;
- бахтсиз ҳодисалардан суғурталаш;
- ихтиёрий тиббий суғурталаш;
- хорижга чиқувчи шахсларни тиббий суғурталаш;
- мол-мулкни барча қалтисликлардан суғурталаш;
- профессионал жавобгарликни суғурталаш ва бошқалар.

101-10

Ўзбекистон Республикаси,
Тошкент ш., Миробод кўчаси, 35
Тел. 120 71 00, факс 120 70 01.
www.a-insurance.uz

ЭЪЛОНЛАР

ИШ

Аудиторлик ташкилотига тезлик билан сертификатга эга аудиторлар керак.
Тел. 159-52-56.

СОТИЛАДИ

Ташкилот HYUNDAI "VERACRUZE" (жип) автомашинасини сотяпти, 2008 й. и/ч, 14 500 км йўл босган, 7 ўринли, люк, электр пакети, салони - қора чармли, орқа эшиги автоматик тарзда очилади, дисклари – R18, ранги – "ҳаворанг оникс" (садаф тусли). Тўлов – накд пулсиз ҳисоб-китоб йўли билан, 110 000 000 сўм. Савдолашилади.
Тел. 310-77-70.

"Тегирмон новвойхона жиҳозлари" МЧЖ 10 тонна юк кўтарадиган чорпоя кран сотади. Нархи келишилади. Тўлов пул ўтказиш йўли билан амалга оширилади.
Тел./факс 298-46-56,
тел. 298-46-50.

ДАСТУРИЙ ТАЪМИНОТ

"Декларант-плюс" дастури. БЮДни тўлдириш, муҳрлаш, ДБҚга электрон нусхасини юбориш. Батафсил маълумотлар www.mind-system.narod.ru сайтида.

БУХГАЛТЕРИЯ ХИЗМАТЛАРИ

Баланслар. Маслаҳатлар бериш.
Тел. 100-65-80.

ЮРИДИК ХИЗМАТЛАР

Кўчмас мулк бўйича юрист маслаҳатлари. Кадастр.*
Тел. 448-74-69.

ADVOKAT ELITE. Судларда вакиллик қилиш. Корхоналар, ваколатхоналарни рўйхатдан ўтказиш, қайта ташкил этиш, тугатиш ва уларга юридик хизмат кўрсатиш.* Тел.: 343-41-56, 448-74-69.

АУДИТОРЛИК ХИЗМАТЛАРИ

Аудиторлик, бухгалтерия хизматлари.*
Тел.: 370-63-06, 263-77-29.

ХИЗМАТЛАР

Видео-, фотосуратга олиш.*
Тел. (+99897) 709-20-17.

Корхона ва ташкилотларга. Турли металл конструкциялар тайёрлаймиз.
Тўлов – исталган шаклда. Терминал. Тел. 100-10-81.

Хизматлар лицензияланган.

Рўйхатлар

***Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2010 йил 17 февралдаги ҳал қилув қарорларига асосан Учтепа туманидаги тугатилаётган корхоналар РЎЙХАТИ**

Корхона номи	СТИР	Рўйхатга олинган рақами ва санаси		Қарор рақами	Юридик манзили
"SUYUMAXON"	202443637	001234-01	29.09.06	10-1006/1453	Факирий кўч., 75
"ARVI"	204539973	535	12.05.03	10-1006/1454	Фарҳод савдо растаси, 1-қатор, 2-уй
"AXMEDOV RUSTAMXODJA UMARXODJAEVICH"	301133363	002805-01	08.04.09	10-1006/1428	Чилонзор 24-27-30
"DOOTA RIIS TRADE"	301229528	002981-01	18.06.09	10-1006/1429	Ю.Саккокий 3-тор кўч., 6
"NUR-AZI-DON"	201817717	595	10.06.96	10-1006/1441	Фарҳод кўч., Чилонзор 13- 6а
"ВЬЮВЕР"	201669799	76	08.02.96	10-1006/1431	Н.Ходжаев 4 тор кўч., 15
"A'ZAM SAVDO BARAKASI"	300857855	002211-01	06.06.08	10-1006/1442	Чилонзор 24-53-2
"DADIL AVTO"	300371084	001480-01	27.03.07	10-1006/1438	Дадил 9-тор кўч., 5
"XOLISLIK SARI BIZNES"	206720684	001151-01	17.07.06	10-1006/1443	Маҳорат кўч., 14
"JON NOZ PLUS"	301040170	002658-01	26.01.09	10-1006/1447	Чилонзор 13-26-27
"SHASH RADIO"	203884713	000613-01	30.03.05	10-1006/1444	Чилонзор 26-16 (9-қават)
"VITENAGEMONT-FA"	300895209	002331-01	23.07.08	10-1006/1446	Лутфий кўч., 3-ётоқхона, 18-хона
"NABIJON SERVIS QURILISH"	300417089	001510-01	19.04.07	10-1006/1448	Чилонзор 31-7-62
"SAIBO"	202855392	267	25.03.99	10-1006/1450	Фозилтепа кўч., 6
"ENJOY BURGER TRADE"	301066233	002703-01	16.02.09	10-1006/8449	Фозилтепа кўч., 16
"DILI MAX PROFI BARAKA"	206348220	000986-01	07.04.06	10-1006/1445	Хондамир 1-тор кўч., 15
"SALITA LUX SERVIS"	301096480	002752-01	11.03.09	10-1006/1427	Чилонзор Г 9А, 4-9
"UCHTEPA TA'MIR SERVIS"	300506262	001690-01	09.07.07	10-1006/1458	Фарҳод кўч., 21
"XO'JAKENT TAOM"	300426860	001524-01	25.04.07	10-1006/1440	Чилонзор 12-63-31
"DIZIRA SAVDO"	300643892	001944-01	13.12.07	10-1006/1437	Фарҳод кўч., 11-мавзе бекати
"GRAND PLYUS SARVINOZ FARM"	206669408	001091-01	22.06.06	10-1006/1436	Чилонзор 11-52-24
"ISKANDAROV O.M."	301049507	002671-01	03.02.09	10-1006/1452	Байроқ 1-тор кўч." 46
"FARM-MEDIA"	204526214	483	30.04.03	10-1006/1451	Чилонзор 24-54-1
"ALNOZ"	202466687	955	09.06.99	10-1006/1433	Проектная кўч., 30
"OSIYO AFROSIYOB"	300845965	002200-01	26.05.08	10-1006/1434	Чилонзор 14-9-8
"LAMINA TRADING"	300861424	002220-01	11.06.08	10-1006/1455	Жамшид 2-тор кўч., 24
"КУМБЕЛ"	201518939	1202	18.12.95	10-1006/1432	У.Юсупов кўч., 15
"FLORA PLANET"	300751205	002063-01	07.03.08	10-1006/1456	Қизил Токзор кўч., 35а
"DIAMOND BLOK"	206219579	002418-01	10.09.08	10-1006/1435	Чилонзор 13-45-82
"SOBMSV-BRAIN"	204987994	000200-01	07.04.01	10-1006/1457	Чилонзор 13-46-48
"KOVASH PLYUS"	300719622	002020-01	13.02.08	10-1006/1439	Чилонзор 26-24-63
"MOTOR LUX TA'MIR"	206933134	002525-01	11.11.08	10-1006/1430	Хондамир 2-тор кўч., 8

Мазкур корхоналарнинг тўртбурчакли тамға ва думалоқ муҳрлари ҳақиқий эмас деб ҳисоблансин. Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб 2 ой давомида Учтепа тумани Ҳокимияти биноси, 3-қават, 4-хонада қабул қилинади.

УЙДАН ЧИҚМАЙ ТУРИБ
РЕСТОРАН ТАНЛАНГ
www.restoran.uz

Рўйхатлар

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2010 йил 22 февралдаги 10-1019/1763-сонли ҳал қилув қарорига асосан Яккасарой туманидаги "Compyuter soft lab" МЧЖ ҳамда 2010 йил 19 февралдаги 10-1007/1729-сонли ҳал қилув қарорига асосан "UNIMASH" ХК банкрот деб топилган ва тугатиш ишлари бошланган. Мазкур корхоналарнинг таъсис ҳужжатлари, давлат рўйхатидан ўтганлиги ҳақидаги гувоҳномалари, муҳр ва бурчак штамплари, шунингдек давлат архивига топширилиши лозим бўлган бошқа ҳужжатлари бекор қилинади. Ушбу корхоналарга нисбатан талаб ва мурожаатлар 1 ой давомида Тошкент ш., Фарҳод кўчаси, 6а-уй, Яккасарой туман ДСИ биноси, 4-қават, 408-хонада қабул қилинади. Тел. 250-30-77.

***

Тошкент шаҳар хўжалик судининг қарорига асосан Яккасарой туманидаги "PAXTA AUDIT" аудиторлик ХК (СТИР 203952399) бўйича тугатиш ишлари бошланган. Мазкур корхонанинг муҳр ва штампи, рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳномаси, устави бекор қилинади.

***

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2010 йил 19 февралдаги 10-1007/1728-сонли ҳал қилув қарорига асосан Шайхонтоҳур туманидаги "Ezgu Sabdo Baraka" МЧЖ банкрот деб эътироф этилди ва тугатишга оид ишлар бошланди. Тугатиш бошқарувчиси этиб Шайхонтоҳур туман ДСИ ходими К.Исмоилов тайинланган. Мазкур корхонанинг муҳр ва бурчак штамплари бекор қилинди. Ушбу корхоналарга алоқадор шахс ва корхоналарнинг мурожаатлари 2 ой муддат давомида қуйидаги манзилда қабул қилинади: Тошкент ш., Шайхонтоҳур тумани, 100011, А.Навоий кўчаси, 7а-уй, 307-хона. Тел. 241-30-86.

***

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2010 йил 19 февралдаги 10-1020/2376-сонли ажримига асосан Яккасарой туманидаги "TEKS-TAST-INVEST" MCHJ (юридик манзили: Бобур кўчаси, 73-уй) бўйича кузатув жараёни бошланган. Кредиторларнинг 1-йиғилиши 2010 йил 15 март соат 10.00 да Тошкент ш., Фарҳод кўчаси, 6а-уй, Яккасарой туман ДСИ биноси, 3-қават, 307-309-хоналарда бўлиб ўтади. Суд мажлиси муҳокамаси 2010 йил 17 март куни соат 10.00 да Ўзбекистон Республикаси хўжалик суди биносининг 1-қаватидаги 10-суд мажлиси залида (Тошкент ш., Чилонзор тумани, Ц даҳаси, Чўпон ота кўчаси, 6-уй) бўлади.

***

Тошкент вилояти хўжалик судининг 2010 йил 22 февралдаги 11-1006/1794(19)-сонли ажримига асосан Зангиота туманидаги "BEST OLD STARS" МЧЖ соддалаштирилган тартибда банкрот деб эътироф этилган ва ягона Давлат реестридан чиқариш белгиланган. Тугатиш бошқарувчиси этиб Зангиота туман ДСИ ходими Ш.Латипов тайинланган. Ушбу корхонанинг таъсис ҳужжатлари, Давлат рўйхатидан ўтганлиги гувоҳномаси, думалоқ муҳр ва бурчак штамплари ҳамда бошқа ҳужжатлари бекор қилинади. Корхонага алоқадор шахслар ва корхоналар 1 ой давомида ўз мурожаатларини қуйидаги манзилга билдиришлари мумкин: Зангиота тумани, Эшонгузар Қ.Ф.Й., Охунбобоев кўчаси, 23-уй, Зангиота туман ДСИ биноси. Тел. 270-70-31.

***

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2010 йил 15 февралдаги 10-1007/2089-сонли ажримига асосан Яккасарой туманидаги "SAFA NIKS NOR" МЧЖ (юридик манзили: Қодирий кўчаси, 7-уй) банкротликнинг кузатув жараёни бошланган. Мазкур корхонанинг кредиторлар 1-йиғилиши 2010 йил 25 февраль соат 11.00 да Тошкент ш., Фарҳод кўчаси, 6а-уй, Яккасарой туман ДСИ биноси, 416-хонада ўтказилди. Ушбу корхонанинг банкротлик иши бўйича суд мажлиси муҳокамаси 2010 йил 1 март куни соат 11.30 да Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик суди биносининг 1-қаватида жойлашган 4-сонли суд мажлиси залида ўтказилади.

Тошкент вилояти хўжалик судининг 2010 йил 15 февралдаги узоқ вақтдан бери фаолият юритмаётган корхоналарни тугатиш ишлари бошланганлиги тўғрисидаги ажримига асосан Қибрай туманидаги тугатиш ишлари бошланган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	СТИР	Рўйхатга олинган қарор санаси ва рақами		Ажрим рақами
"Аланга" футбол клуби	202875850	25.03.1999	113	11-1029/4133
"САУ келажак" ШК	202882424	29.03.1999	119	11-1029/4132
"Муслима люкс" ХК	206061951	03.02.2006	193	11-1029/4134
"Хотам Агзам" ХК	300619644	15.11.2007	1784	11-1029/4135
"Нигинабону файз" ХК	206215125	16.03.2006	210	11-1029/4136
"Сабох" ИК	200607155	18.04.1994	39	11-1029/4137
"Исфахан бизнес сервис" МЧЖ	300079597	13.12.2006	1423	11-1029/4138
"Троян Сервис" МЧЖ	204795578	19.01.2004	19	11-1029/4139
"Зоиржон Азиза" ХК	205850556	20.10.2005	146	11-1029/4140
"Жафар лайн" ХФ	204281237	12.12.2002	1525	11-1029/4141
"УзРОЛЛ" ХФ	204206708	11.10.2001	1236	11-1029/4142
"Иброҳим савдо файз" ХК	301034787	21.01.2009	2091	11-1029/4143
"Азамат Алакбар бизнес" ХК	300976810	05.11.2008	2054	11-1029/4144
"Омади Кубро" ХК	300556691	05.09.2007	1740	11-1029/4145
"Самубек" ХФ	203545169	07.03.2001	246	11-1029/4146
"Бекман" ХК	201996234	22.10.1996	436	11-1029/4147
"Авангардтекс" МЧЖ	204193719	04.10.2002	1206	11-1029/4148
"Қалқон спорт" МЧЖ	204696700	17.10.2003	126	11-1029/4149
"Демоде барака" ХК	204996059	06.04.2004	60	11-1029/4150
"Биотехнология" ХФ	205392675	19.01.2005	52	11-1029/4154
"Агробизнес инкубатор" МЧЖ	202006016	15.11.1996	1014	11-1029/4152
"Тасвирий ойна Нифком" ШК	203956574	14.03.2002	341	11-1029/4153
"Нуритдинхўжа" ХК	200605744	28.02.1996	95	11-1029/4151
"Фторцветмедимпекс транс" МЧЖ	205168754	15.07.2004	88	11-1029/4155
"Агро Хим Энерго Сервис" МЧЖ	203828091	09.01.2001	30	11-1029/4156
"Гунеш люкс" ХК	300504961	06.07.2007	1962	11-1029/4157
"Радужное сияние" ХК	300896626	24.07.2008	1984	11-1029/4158
"Мамлакатхон ва ўғиллари" ХК	205190832	09.08.2004	108	11-1029/4159
"Боғдорчи соҳибкор" БУШ	206918516	11.06.2007	1666-П	11-1029/4160
"Ибрат люкс" ХК	301152578	21.04.2009	2148	11-1029/4161
"Жамол-Камол" ХФ	202600021	29.06.1998	307	11-1029/4162
"Шоилёс ўғли Алишер" ХК	205495910	02.03.2005	25	11-1029/4163
"Гули-Раъно-Камол" МЧЖ	300700101	30.01.2008	1832	11-1029/4165
"Чирчиқ бўйида" БУШ	300859092	09.06.2008	1947	11-1029/4164
"Муроджон ороли" ХК	300502901	04.07.2007	1690	11-1029/4166
"Барака фарзандлари" ХК	300866299	17.06.2008	1952	11-1029/4167
"Манзура фарм" ХК	206940048	29.11.2007	1793	11-1029/4168
"Ғайрат" УЖМШ	203460290	15.12.2000	1125	11-1029/4169
"Мирзаабдулла ота фарзандлари"	ХК204967386	26.03.2004	54	11-1029/4170
"Оқ тулпор транс" МЧЖ	300854392	03.06.2008	1940	11-1029/4171
"Лайс" ХФ	202432738	03.12.1997	463	11-1029/4172
"Қорасув" МЧЖ	202935546	02.06.1999	393	11-1029/4173
"Сарафроз оқила" ХК	205724309	22.06.2005	93	11-1029/4174
"Қаҳрамон файз" ХФ	202946191	11.06.1999	437	11-1029/4175
"Турсун" МЧЖ	201700372	11.12.1995	1115	11-1029/4176

Мазкур корхоналарни тугатиш бўйича иш 2010 йил 4 март куни соат 11.00 да Тошкент вилояти хўжалик суди биносида кўрилади. Кредиторлар 1 ой мобайнида Қибрай тумани ҳокимлиги корхоналарни тугатиш доимий махсус комиссиясига мурожаат қилишлари мумкин. Тел. 150-08-47.

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2010 йил 1 февралдаги қарорларига асосан Шайхонтоҳур туманидаги тугатилаётган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	СТИР	Рўйхатдан ўтган санаси ва рақами		Манзили	Қарор рақами
"ANUR-KAFOLAT" МЧЖ	205428779	11.02.2005	598-09	Хожи Ахрор кўч., 23	10-1012/361
"AZIZBEK-SPORT"	300864246	13.06.2008	002680-09	Х.Икромов кўч., 6а	10-1012/358
"ПНП АВТОГАЗ МЕТРОЛОГИЯ"	200524354	12.07.2000	911	А.Қодирий, 35а	10-1012/353
"SIBMAXSUSQURILISH SAVDO" МЧЖ	205092946	03.06.2004	278-09	Бешёғоч, 8Г, 18	10-1012/351
"MUROD AZIZ BARAKA"	300858617	06.06.2008	002669-09	Белтепа кўч., 11-164	10-1012/354
"SUMMER EVENING" МЧЖ	204433814	17.03.2003	389	Амангелди, 72	10-1012/352
"ASR-ENGINEERING" МЧЖ	206965546	25.06.2008	002711-09	Хуршид кўч., 95а-6	10-1012/360
"ANVAR-SERVIS"	300589374	11.10.2007	002155-09	Марказ-26-8-26	10-1012/359
"DSR PLUS"	301010889	19.12.2008	003018-09	Ипакчи кўч., 70	10-1012/357
"KO'HINUR-MADINA" МЧЖ	205568486	28.03.2005	688-09	Ўқчи кўч., 80	10-1012/356
"MAISHIY TEXNIKA VA ELEKTRONIKA"	300115726	04.01.2007	001629-09	Қозиробод 2-тор кўч., 2	10-1012/355
"NIGORA SHIFO BAXSH" МЧЖ	205817760	19.09.2005	922-09	Уйғур кўч., 8-2	10-1012/35[illegible]
"NUR MADI-MAX"	300955204	29.10.2008	002881-09	Т.Расулов кўч., 132	10-1012/349
"YUKO BADJ INVEST" МЧЖ	206207815	14.03.2006	1146-09	Б.Зокиров кўч., 19	10-1012/347
"SHUXRAT NUR BIZNES" МЧЖ	206411429	14.04.2006	1193-09	Бахмал, 7	10-1012/348
"UMKA-AS-FAYZ-SERVIS PBK"	206910449	30.05.2007	1920-09	Г.Узоқов, 1а-3	10-1012/346
"HANORI QURILISH SERVIS" МЧЖ	206925745	20.07.2007	002018-09	М-13-3-18	10-1012/345
"SHIRIN FAVVORA" МЧЖ	206993282	12.03.2009	3173-09	Эски Жўва деҳқон бозори ҳудудида	10-1012/362
"FAOS KAPITAL" МЧЖ	300660699	28.12.2007	002277-09	З.Қобулов, 9	10-1012/344
"TASH FOOD STANDART"	300964350	16.10.2008	002905-09	Й.Қосимов кўч., 7	10-1012/343

Мазкур корхоналарнинг думалоқ муҳр ва штамплари бекор қилинади. Дебитор ва кредитор даъволари эълон чоп этилган кундан бошлаб 2 ой муддат мобайнида махсус комиссия томонидан Тошкент ш., А.Қодирий кўчаси, 7а-уй манзили бўйича жойлашган Шайхонтоҳур тумани ҳокимияти биносининг 2-қаватидаги Тадбиркорларни рўйхатга олиш хонасида қабул қилинади. Тел. 241-87-45.

Иқтисодий-ҳуқуқий газета
НОРМА МАСЛАҲАТЧИ
СОЛИҚЛАР БУХГАЛТЕРИЯ ҲУҚУҚ

ТАЪСИСЧИ "Norma Hamkor" МЧЖ

Газета 2006 йил 26 декабрда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида рўйхатга олинди. Рўйхат рақами 0074.

БОШ МУҲАРРИР
ФАРҲОД ҚУРБОНБОЕВ

ТАҲРИРИЯТ МАНЗИЛИ:
Тошкент ш., Миробод тумани, Таллимаржон кўч., 1/1
E-mail: sbxaxbor@mail.ru

Нашр учун масъул:
Нодир Алимов

Муаллифлар фикри доим ҳам таҳририят нуқтаи-назарига мос келавермайди.

Таҳририят огоҳлантирадики, газетамизда мавжуд ахборотдан фойдаланганлик, фойдаланмаганлик ёки мувофиқ равишда фойдаланмаганлик билан боғлиқ ҳар қандай ҳаракатлар ва/ёки оқибатлар учун таҳририят жавобгар эмас. Таҳририят муштарийлар билан ёзишиб туриш имкониятига эга эмас.

"Норма маслаҳатчи"да эълон қилинган материалларни тўлиқ ёки қисман кўчириб босиш, электрон ва бошқа манбаларда кўпайтириш, тарқатишга фақат "Norma" МЧЖ билан тузилган шартнома асосида йўл қўйилади.

Газета таҳририят томонидан тайёрланган диапозитивлар ёрдамида "TOPRINT" МЧЖ босмахонасида босилди (Тошкент ш., Миробод тумани, Таллимаржон кўч., 1/1).
Буюртма 479 Адади 5780. Баҳоси келишилган нархда
Газета 2010 йил 26 февралда соат 22.00 да топширилди.
ISSN 2010-5223